

BIBLICKÉ ÚKOLY
4. čtvrtletí 1984
VĚČNÁ SMLOUVA

Ú V O D

V tomto čtvrtletí začínáme zajímavé, i když ne snadné studium. Budeme zkoumat zaslíbení, které obsahuje věčná Boží smlouva.

Předně chci připomenout, že v rámci našeho studia v sobotní škole jsme se už téměř osmdesát let nezabývali zaslíbeními smlouvy. Jako adventisté s. d. jsme o staré a nové (věčné) smlouvě získali určité poznání, které jakoby odporovalo názorům jiných církví. Někteří lidé považují naše chápání smluv za farizejsky zákonické. Nejednou nás obviňují, že si chceme snad spasení zasloužit skutky, že jsme se odvrátili od Kristova kříže a vrátili se k „Sinaji“.

Písmo podává svědectví, že Bůh uzavíral v různých dobách smlouvy se svým lidem. Tak např. víme o smlouvě s Adamem, Noemem, Mojžíšem, Izraelem, Davidem — a to jmenujeme jen ty nejznámější. Především však bible mluví o nové, neboli věčné smlouvě, která ukazuje milostivé Boží jednání s člověkem. Když budeme pozorně a pečlivě studovat Boží slovo za pomoci úkolů tohoto čtvrtletí, poznáme obdivuhodnou jednotu

všech smluv. Pochopíme, že všechny jsou založeny na milosti a že dobré skutky byly vždy pouze výsledkem poslušnosti.

Mnozí členové sobotní školy žádají obsažnější a náročnější úkoly. Jiným připadají i ty dosavadní příliš těžké. Témata jednotlivých čtvrtletí nemusí nutně vyhovovat všem žákům sobotní školy. Snažíme se však alespoň měnit stupeň náročnosti jednotlivých čtvrtletí. Pamatujeme však i na přátele, kteří začínají zkoumat Boží slovo za pomoci biblických úkolů. Snažíme se jim jednotlivé myšlenky doložit větším počtem biblických odkazů, než kolik je třeba pro starší žáky sobotní školy.

Bůh jde za člověkem

Základní verš: 1 Moj 1,1

Tak vznešenými slovy představuje Písmo Boha, Stvořitele a budoucího Vykupitele. Stvořitel měl od počátku velmi úzký vztah ke „koruně“ svého stvoření — k člověku (1 Moj 1,26).

Původní vztah mezi Bohem a člověkem, to nejúžší společenství, jaké člověk může vůbec prožívat, přerušil hřích. Bůh však ve své velké milosti prolomil závory hříchu a hledal své děti, aby s nimi mohl znovu navázat společenství. Když člověk uznal svou vinu, činil pokání a uvědomil si vlastní ubohost, bezmocnost a vzdálenost od Boha, Stvořitel ve své lásce postavil most přes propast odloučení, aby mohl člověka znovu přitáhnout k sobě. Bůh nás lidi nepřestal dodnes hledat (2 Petr 3,9).

1. Stvořitel

Co je základní biblické učení o Bohu? 1 Moj 1,1; Skut 17,24

Písmo začíná jednoduchým, ale obsahově hlubokým výrokiem, že Bůh je Stvořitel. Nejde tu o důkaz, ale o zjevení Boha jako laskavého Stvořitele (1 Moj 1,31).

Jaké další poznatky o Bohu nám sdělují texty Iz 40,28; Jan 1,1—3 (viz Žid 1,2.10)?

Písmo představuje Stvořitele jako trojjediného Boha. Všechno na nebi i na zemi mělo původ u něho. Všechno stvořil skrze Ježíše Krista (Zjev 10,1.6; Kol 1,16—20). Hned na počátku nám bible představuje také „Ducha Božského“ — tzn. Ducha svatého, který se vznášel „nad vodami“ (1 Moj 1,2) a měl podíl v díle stvoření.

Bůh však není součástí stvoření (jak to tvrdí panteisté). Pravého Boha není možno poznat na základě filozofických úvah ani lidským dokazováním, protože všechny lidské názory a úvahy o Bohu jsou a vždy zůstanou jen projevem lidského myšlení. Pravdu o Stvořiteli se můžeme dovědět jen z toho, co nám o sobě sám řekl — ze zjevení Písma.

2. Koruna stvoření

Proč je otázka po původu člověka zároveň otázkou po Bohu? 1 Moj 1,26.27 (viz Skut 17,26.27).

Biblická zpráva o stvoření představuje člověka jako „korunu stvoření“. Povšimněte si následujících skutečností:

1. stvoření člověka předchází porada Trojice (1 Moj 1,26). Tím se člověk dostává do zvláštního postavení vzhledem k ostatnímu stvoření.
2. člověk je jediný pozemský tvor, kterého Bůh stvořil ke svému obrazu, tzn. že člověk měl svou podstatou, vzhledem, duševními a duchovními vlastnostmi a morálními schopnostmi zrcadlit (ukazovat, představovat) Boží charakter.
3. Písmo nám říká, že Bůh stvořil člověka ke svému obrazu „podle naší podoby“. To však zdůrazňuje i základní rozdíl mezi Bohem a člověkem. Člověk je sice stvořený k Božímu obrazu, ale není Bohem.
4. muž i žena jsou stvořeni k Božímu obrazu a oba měli pěstovat živé společenství s Bohem.

3. Boží vztah k lidem

Jak došlo k přímému společenství mezi Bohem a člověkem? 1 Moj 1,28.29; 2,15

Na biblickém popisu Boha je úžasné to, že Bůh byl a dodnes nepřestal být iniciátorem životně důležitého vztahu k nám lidem. Bez něj by náš život neměl smysl a končil by úplným zánikem.

Cím Stvořitel umožnil spojení mezi sebou a lidmi?

Odpověď na tuto otázku je obsažena v textech předcházející otázky. Bůh začal spojení tím, že předně Adamovi a Evě požehnal a uložil jim určitou povinnost. Boží požehnání je dobrovolný, nezasloužený dar, který přináší blaho, úspěch a vede ke spojení s Bohem v každodenním životě. Povinnost, kterou jim Bůh uložil, obsahovala (1) pokyn plodit, množit se a naplnit zemi, (2) odpovědnost vládnout zemi a rozumně ji obhospodařovat, (3) příkaz vládnout nad říší zvířat, (4) rada týkající se stravy. Požehnání a povinnosti měly umožňovat vztah mezi Bohem a člověkem.

4. Zkouška vztahu

K čemu bylo potřebné omezení, které Bůh vyjádřil „stromem poznání“? 1 Moj 2,16.17.

Mezi Bohem a člověkem by mohl vzniknout hluboký a neochvějný vztah jen tehdy, kdyby se lidé pro něj dobrovolně rozhodli.

Jaký smysl měla zkouška, které podrobil Pán Bůh člověka v ráji?

Zkouškou se mělo dokázat: (1) zda vztah k Bohu spočívá na svobodném rozhodnutí lidí, kteří dokáží rozlišit správné od nesprávného; (2) že člověk není žádnou nadpřirozenou bytostí, ale že je plně závislý na Bohu, k jehož obrazu byl stvořený; (3) mělo se ukázat, zda se člověk nebude chtít stát Bohem a nevzbouří se proti svému určení být „Božím obrazem“; (4) že jeho vztah k Bohu může mít smysl jen tehdy, když se člověk dobrovolně rozhodne setrvat v tomto vztahu. Kdyby se ho chtěl vzdát a chtěl žít nezávisle na Bohu a tedy být jako Bůh, dal by tím najevo, že Boha nepotřebuje. Důsledkem případného rozhodnutí přerušit tento vztah mělo být poznání zla spočívající v odcizení se Bo-

hu a snášení všech žalostných důsledků odloučení od Boha.

5. Přerušení vztahu

*Co ukázal rozhovor „hada“ a Evy a k čemu vedl?
1 Moj 3,1—6*

První lidský pár neobstál ve zkoušce své lásky, víry a poslušnosti vůči Bohu. Příčina nebyla ve stromě, který Bůh ke zkoušce použil. Strom sám v sobě neměl žádné škodlivé látky. Adam a Eva však poslechli někoho jiného než Boha. Eva poslechla hada, prostřednictvím něhož mluvil satan (viz 2 Kor 11,3.14), muž poslechl svou ženu. Nikdo z nich však neposlechl Boha. A tak se stalo, že hřích přerušil jedinečný vztah mezi Bohem a člověkem a ukončil bezprostřední setkávání Boha a lidí.

Lidé nedbali na Boží příkaz z 1 Moj 2,17 a názorně ukázali, že hřích je neuposlechnutí Božího slova. Samotný čin dokazoval, že člověk chtěl sám rozhodovat o tom, co je správné a co ne. V pozadí šlo více než jen o prostou vzpouru. Vlastně se ukázalo, že se člověk začal pokládat za odpůrce Boha, pokud se nezačal pokládat přímo za bytost rovnocennou Bohu.

Jak se v důsledku hříchu změnil vztahy mezi lidmi? 1 Moj 3,7.10—13

Hřích ovlivnil vztah mezi mužem a ženou. Začali se vzájemně vidět v úplně jiném světle. To se projevilo například tím, že svou nahotu přikryli fíkovým listím. V důsledku strachu, odsouzení a smrti se změnil také vztah člověka k přírodě (Řím 8,19—23; 2 Petr 3,13). Hřích přerušil vztah mezi Bohem a člověkem natolik, že se přímé společenství s Bohem změnilo na ustrašený útěk před Bohem (1 Moj 3,8—10), odcizení a odloučení. Návrat do původního stavu může navodit pouze Bůh.

6. Cesta zpět

Jaký význam pro naše spasení má skutečnost, že Bůh oslovil Adama i po pádu do hříchu? 1 Moj 3,9 (1 Tes 5,24)

Po pádu do hříchu Bůh opět učinil první krok vstříc k lidem a poskytl jim možnost návratu. Otázka „Kde jsi?“ nebyla ani zlořečenstvím ani odsouzením. Šlo spíše o volání, aby se člověk vrátil k Bohu. První Boží oslovení člověka, který padl do hříchu, nese tedy všechny známky milosti.

Kterým zaslíbením se začal pro Adama a Evu uskutečňovat plán záchrany? 1 Moj 3,15

Toto prorocké zaslíbení hovoří o nepřítelství, které Bůh položí mezi hada (satana) a ženu, mezi její a jeho potomstvo. Vyvrcholením tohoto slibu je vítězné vystoupení potomka ženy, který má zasadit smrtelnou ránu hlavě nepřítele spasení. Zatímco pokušitel má slíbenému zachránci rozdrtit pouze patu. Ve své bezmocnosti mohli Adam a Eva z tohoto mesiášského proroctví čerpat naději, která měla poznamenat jejich život, protože slib dal Bůh a On jej také splní. Tato naděje Mesiáše a očekávaného vítězství je skutečně zbavila břemene hříchu. Sliboval jim nový vztah k Bohu. Vztah, který se předně vyznačuje milostí a milosrdenstvím, odpuštěním a záchranou.

2. úkol — 13. října 1984

Boží ochota k smlouvě

Základní verš: 2 Moj 6,7

Jedním z nejdůležitějších poznatků, které nám bible poskytuje, je, že Bůh vstupuje s člověkem do

smluvního vztahu. Je to projev hlubokého společenství, vnitřního vztahu a sounáležitosti. Mnozí pokládají myšlenku smlouvy za ústřední téma celého Písma, která spojuje všechno ostatní. Myšlenka smlouvy je zahrnuta i bez přímého slovního vyjádření ve slibu: „Budu vám Bohem a vy budete mým lidem“ (Jer 7,23; viz také 3 Moj 26,12; Jer 11,3.4; 2 Kor 6,16; Žid 8,10; Zjev 21,3). Toto často opakované zaslíbení dokládá skutečnost, že Bůh opětovně nabízel smlouvu mezi sebou a jednotlivými lidmi nebo celými národy.

Velikost jeho věrnosti smlouvě se především osvědčuje tím, že se Bůh nevzdává svého lidu nebo jednotlivých věřících ani tehdy, když od něj odcházejí a pak v tom, že se hlásí ke své zodpovědnosti, kterou na sebe vzal, když nabídl smlouvu a rozhodl se pro lidi, pro které má být požehnáním. Kdo může pochopit takovou lásku?

1. „Smlouva“ v biblických dobách

Co znamená termín „smlouva“ ve vztahu k Božím zaslíbením? 1 Moj 17,1.2; Žid 9,15

Původní hebrejské slovo *berit* vyjadřuje dva důležité vztahy: (1) Vztah mezi dvěma stejnými i nestejnými skupinami lidí. Zahrnuje v sobě i jiné dobře známé významy, jako „dohoda“, „svazek“ nebo „aliance“. Takové smlouvy nemusí mít nic společného s vírou. (2) Smluvní vztah mezi Bohem a člověkem. To je častější a také důležitější význam uvedeného pojmu. V tomto smyslu Bůh uzavřel smlouvu s Noemem, Abrahamem, Mojžíšem, Davidem, a tak je míněná i nová smlouva. V uvedených příkladech nabídl Bůh uzavření smlouvy, která vymezuje a hlavně umožňuje vztah mezi Bohem a člověkem. Bůh jako svrchovaný Pán nabízí, potvrzuje a plní smluvní sliby. Má-li mít člověk užitek z požehnání

smlouvy, musí dobrovolně dodržovat smluvní vztah. Zároveň se musí snažit dodržovat také Boží pokyny („právo“, „přikázání“, „zákon“ viz 1 Moj 26,5). Dokáže to pouze pod vlivem uschopňující Boží milosti.

2. Smlouva s Noemem

Co zahrnovala Boží smlouva s Noemem? 1 Moj 6,17.18.

V tomto textu se poprvé setkáváme na stránkách Písma s pojmem „smlouva“ (berit). Bůh Noema seznamuje se svým záměrem, ke kterému jej vedl neslýchaný rozmach hříchu. Boží rozsudek má svět postihnout ve formě potopy, Bůh se však od svého stvoření neodvrací. Proto i nadále nabízí smluvní vztah, který se začal uplatňovat po pádu do hříchu. Bůh nabízí Noemovi smlouvu, a to je pro něj dostatečná jistota. Protože původce smlouvy je Bůh, je to Boží smlouva. Avšak člověk z ní má užitek. Vždy totiž platí: Záchrana (spasení) je od Hospodina.

Jakou smlouvu nabídl Bůh po potopě? 1 Moj 8,14—16; 9,1.8—10

Po potopě Bůh opakoval Noemovi a jeho rodině slib, že lidstvo znovu zaplní zemi. Bůh se ve své lásce znovu sklonil k člověku, aby se mu dařilo ve světě, který leží ve zlém, protože se lidé rozhodují nesprávně.

3. Smlouva s Abrahamem

Které důležité prvky obsahuje smlouva s Abrahamem? 1 Moj 12,1—3 (viz 1 Moj 17,1—8)

Ještě než v prvním rozhovoru Boha s Abrahamem padla zmínka o smlouvě, dostal Abraham od Pána nabídku trvalého vztahu. Přímá zmínka o smlouvě (berit), kterou chtěl Bůh uzavřít (1 Moj 15,18), přišla až později.

Abraham dostal jen jediný příkaz, který byl současně zkouškou: „Vyjdi!“ Abraham ve víře uposlechl (Žid 11,8). Poslušným naplněním Božího požadavku reagoval vírou na laskavý vztah Boha k němu. Abrahamova nezvratná poslušnost patří k nejvýraznějším svědectvím víry v celém Písmě. I když bez poslušnosti není žádné smluvní společenství ani požehnání, přece je poslušnost odpovědí víry na to, co učinil Bůh. Poslušností si nelze společenství s Bohem „zasloužit“ ani vynutit slíbené požehnání.

Byla smlouva s Abrahamem určitým pokračováním smlouvy s Adamem, nebo byla něčím úplně novým? Por. 1 Moj 3,15 a 1 Moj 22,18 a Gal 3,16

Bůh uzavřel smlouvu milosti s člověkem už v ráji, když mu po pádu do hříchu slíbil, že potomek ženy rozdrtil hadovu hlavu. Táž smlouva byla obnovena v zaslíbení, které Bůh dal Abrahamovi (1 Moj 22,18). Boží zaslíbení ukazovala na Krista.

4. Smlouva s Mojžíšem

Co umožnilo vysvobození Izraele z Egypta? 2 Moj 6,7.8.

Laskavý Bůh neopustil svůj lid ani v egyptském otroctví a po stanovené době jej vyvedl, aby s ním mohl znovu uskutečnit smluvní vztah (5 Moj 29,12. 13). I tato smlouva byla smlouvou Boží lásky, milosrdenství a milosti (5 Moj 10,15).

Co vedlo Boha k tomu, aby uzavřel s Izraelem smlouvu na Sinaji? 5 Moj 4,37.38; 7,7—9

Boha vedla k uzavření smlouvy pouze láska. Nejdříve svůj lid velkou mocí vysvobodil a teprve po tomto projevu lásky nabídl lidu smlouvu a požadoval poslušnost a lásku (2 Moj 19,5.6). Smlouva s Izraelem byla projevem lásky, kterou Bůh prokázal už v předešlých smlouvách s Abrahamem, Izákem a Jákobem (viz 5 Moj 4,37; 10,15; 14,2; Am 3,2).

5. Smlouva s Davidem

*Na co se vztahovala Boží smlouva s Davidem?
Žalm 89,4.5*

Žalmista Etan čtyřnásobně vyjadřuje, že Bůh je původcem smlouvy s Davidem. Ve všech čtyřech výrocích jde o Boha, který (1) „uzavřel smlouvu“, (2) „přisahal Davidovi“, že (3) jeho potomstvo bude „navěky stát pevně“, (4) a kerý „zbudoval Davidovi trůn pro všechna pokolení“. První dva výroky hovoří o uzavření smlouvy, další dva jsou smluvními zaslíbeními.

Čím Bůh Davidovi potvrdil, že jeho vláda bude trvalá? 2 Sam 7,12.13

V uvedeném textu, podobně jako v citovaném Žalmu se hovoří, že Bůh učinil při uzavírání smlouvy první krok. Tuto Boží iniciativu si nemůže člověk vynutit, ani ji svou touhou či úsilím ovlivnit. Projevuje se působením Božího plánu spasení a vyplývá z Boží lásky a milosrdenství (Žalm 89,33.34). Přitom bylo velmi významné Boží zaslíbení z 2 Sam 7,12. Víme, že pojem „potomstvo“ (símě) se poprvé objevuje v zaslíbení, které dal Bůh Adamovi a Evě (1 Moj 3,15). Již toto zaslíbení ukazuje na jediného potomka, který měl přijít a rozdrtit satanovi hlavu.

6. Nová smlouva

*Co Bůh slíbil prostřednictvím proroka Jeremiáše?
Jer 31,31*

Prorocká slova Jer 31,31–34 jsou jedinou starozákonní zmínkou, která se podrobněji zabývá „novou smlouvou“. „Novou smlouvou“ spojuje s předešlými smlouvami skutečnost, že ji také navrhl Bůh. Tím nabýváme jistoty, že společenství s Bohem, které bylo cílem již předešlých smluv, se skutečně právě v „nové smlouvě“. „Budu jim Bohem

a oni budou mým lidem“ (Jer 31,33). Toto jedinečné zaslíbení Boží přítomnosti připomíná znovu Jan ve Zjevení, když líčí život na nové zemi (Zjev 21,3). Co se Jeremiášovi zdálo jako vzdálená budoucnost, jeví se Janovi jako splněná skutečnost.

V čem se liší nová smlouva od staré? Jer 31,33.34

Bůh věděl už před stvořením světa, že jeho dětmi mají být všichni, kdo ho poslouchají a v důsledku mocného projevu Boží milosti dosáhnou posvěceného charakteru, aby mohli před Bohem stát bez úhony a žít z jeho milosti. V tomto smyslu nabídla smlouva milosti každému člověku odpuštění a pomocnou Boží milost, aby vírou v Krista se mohl stát poslušným Božím dítětem. Pokud zůstane věrný Božímu zákonu, stává se tato smlouva také nabídkou věčného života. Patriarchové tedy přijali naději na vykoupení vírou.

3. úkol — 20. října 1984

Milost a soud ve smlouvě

Základní verš: 1 Moj 6,18

Boží smlouva s lidmi byla obsažená už v zaslíbení, které Bůh dal Adamovi a Evě. Slovně však byla myšlenka smlouvy vyjádřená už v zaslíbení daném Noemovi: „S tebou však učiním smlouvu“ (1 Moj 6,18).

Na smlouvu, kterou Bůh uzavřel s Noemem před potopou, se musíme dívat v širším rámci plánu spasení. Smlouva každopádně předpovídala záchranu Noema a jeho rodiny, zatímco měl soud potopy postihnout zkaženost ostatního světa. Zde se střetává Boží soud a Boží milost, pohroma a naděje, hrůza a radost. V tomto smyslu byli lidé v arše

tehdejšími „ostatky“ (viz 1 Moj 7,23). Noe a jeho rodina přežili potopu proto, aby se země mohla znovu naplnit lidmi a aby se pravá víra uchovala pro budoucnost. Po potopě Bůh potvrdil svou smlouvu s Noemem a jeho rodinou (1 Moj 9,1–17). Zaslíbené požehnání této smlouvy mělo platit „pro pokolení všech věků“ (v. 12). Duha na obloze je symbolem smlouvy mezi Bohem a zemí (v. 13) a potvrzuje Boží věrnost a požehnání. Z této „věčné smlouvy“ (v. 16) má užitek celé lidstvo, které dosud žije z nevyčerpatelné Boží milosti (Mat 5,45), Bůh však od nás očekává odpověď na svou neskonalou lásku. Bez smluvního společenství lásky nemá pozemský život smysl a budoucnost je bez východiska.

1. Rozmach hříchu

Kam až vedlo ničivé dílo hříchu, které začalo pádem prvňích lidí? 1 Moj 6,5

Stvoření označil Bůh za „velmi dobré“. V 1 Moj 4,1 až 6,5 nám ukázal, že hřích se po potopě rozšiřoval téměř lavinovitě. Propast mezi Bohem a lidmi se stále prohlubovala. Od neposlušnosti (1 Moj 3,1–7) šla lidská zloba přes vraždu (1 Moj 4,8) a nesmyslné zabíjení (1 Moj 4,23.24) až k úplné zkaženosti a násilí (1 Moj 6,1–4).

Proč se Bůh už nemohl v době Noema dále nečinně dívat na jednání lidí? 1 Moj 6,6.7.

Pocity Božího nitra jsou v Písmě vyjádřeny dvěma lidskými slovy: „litoval“, že na zemi učinil člověka a „trápil se ve svém srdci“. Z tohoto vyplývá, že lidská zloba působí Bohu hlubokou bolest. Bůh není jen nějaká filozofická myšlenka nebo morální princip, ale bytost, která při pohledu na lidskou zlobu cítí bolest a zármutek, neuzavírá se před těžkou situací, kterou působí lidský hřích. Bůh „litoval“ ne však v tom smyslu, že by se dopustil nějaké chyby, vždyť není jako „lidský syn, aby

litoval“ (4 Moj 24,19). Bůh jistě stojí za svým slovem. V daném případě i přes lidskou zkaženost, která ohrozila původní plán lásky, má přece možnosti, jak zabezpečit spásu člověka.

2. Lidský hřích a Boží soud

Co znamenala pro tehdejší lidi i pro další dějiny světa potopa? 1 Moj 6,11—13.17

Podle Boží vůle měl být svět propadlý hříchu zničen potopou, která vyhladí všechno tvorstvo (1 Moj 7,23). Na rozdíl od pohanských mýtů o potopě, které tuto událost představují jako rozmar bohů, má biblické zdůvodnění potopy mravní podklad. Potopa byla Božím soudem nad zkažeností obyvatel země.

Proč byli Noe a jeho rodina zachráněni? 1 Moj 6,8.9; 7,1

Noe se vyznačoval třemi rysy, které stály v protikladu ke zlobě, násilí a zvrhlosti tehdejší generace: 1. Noe „byl muž spravedlivý“ (zbožný). Noe osvědčil svou spravedlnost také tím, že se plně odevzdal Hospodinu.

2. Noe byl ve své době bezúhonný. Uprostřed bezbožnosti svých současníků posvětil svůj život Bohu.

3. Noe chodil s Bohem. Tím je předobrazem lidí, kteří jako Boží ostatky zachovávají víru a mají projít posledními událostmi tohoto světa (viz Žid 11,7).

3. Smlouva s Noemem před potopou

Jaké povinnosti vyplývají pro Noema ze smlouvy? 1 Moj 6,13.18.19.

Verš 18. představuje partnery smlouvy — Boha a člověka. Obsahem smlouvy byl příkaz: „Vejdí do korábu“. Noe splnil tuto povinnost se všemi důsled-

ky, které z toho vyplývaly. Získal také požehnání – stal se otcem lidstva po potopě.

Smlouva s Noemem vyžadovala odpověď víry ze strany toho, komu tato smlouva nabízela pomoc. Noe měl vejít do korábu, ještě když stál na suché zemi. To byla zkouška víry a poslušnosti. Vstupem do korábu Noe a jeho rodina v této zkoušce obstáli (1 Moj 7,13). Dveře korábu za nimi zavřel sám Bůh.

Co Pán Ježíš připomínal, když hovořil o „dnech Noemových“? Mat 24,36—39

Pán Ježíš těmito varovnými slovy nekritizoval jedení, pití, ženění a vdávání nebo nějakou jinou každodenní činnost člověka, ale připomínal, že to všechno konali bez Boha. Soud Božího hněvu přišel neočekávaně, překvapivě a neodvratně. Ježíšova slova jsou výzvou i pro nás.

4. Smlouva s Noemem po potopě

Proč měla druhá smlouva s Noemem celosvětový význam a co Bůh touto smlouvou předvídal? 1 Moj 9,8—11

Je to jediná univerzální smlouva, o které se hovoří v Písmu. Týká se nejen Noema a jeho potomstva, ale všech živočichů na zemi. Boží láska zahrnuje tedy celé stvoření, bez ohledu na to, zda si uvědomuje působení Boží vůle.

Jak znázornil Pán Ježíš stálou dobrotu a věrnost nebeského Otce? Mat 5,45

5. Boží znamení na nebi

Jaký význam má znamení smlouvy podle 1 Moj 9,12—15?

Znamení mají v Písmu velký význam. Vždy ukazují na něco důležitějšího než čím samy jsou. Mohou být slibem nebo zárukou, mohou zprostředko-

vávat poznání nebo záchranu, mohou probouzet víru nebo něco připomínat a potvrzovat. Duha je úkaz vysvětlitelný přírodními zákony, ale v biblickém výkladu se stala symbolem Božího slibu (1 Moj 9,16), že voda už nikdy nezpůsobí celosvětovou potopu. To nás ujišťuje, že Bůh svá zaslíbení plní a bude je plnit až do konce. Duha je však zároveň varovným znamením, aby lidé nezapomínali na „dny Noe“.

V co smíme pevně doufat na základě Božího zaslíbení? 1 Moj 8,21.22.

6. Zástup věrných věřících

Co zdůrazňuje Mojžíš, když připomíná, že starý svět přežila pouze „posádka jedné lodi“? 1 Moj 7,23.24.

Zde se poprvé v Písmě hovoří o „ostatcích“. Analogie předpotopní doby s dobou před druhým příchodem Ježíše Krista vyvolává otázku: Kdo obstojí? Odpověď nám dává Bůh ve svém slově. Milostivě kdysi zachránil Noema a jeho rodinu, kteří tvořili „věrný ostatek“. Můžeme se spolehnout, že před příchodem Božích soudů zůstane laskavý a milostivý Pán věrný také posledním ostatkům.

4. úkol — 27. října 1984

Smlouva milosti s Abrahamem

Základní verš: 1 Moj 17,7

Pán Bůh uzavřel s Abrahamem a jeho potomstvem „věčnou smlouvu“. Chtěl zůstat Bohem Abrahama a jeho potomků. Významným rysem této smlouvy je Boží úsilí zachraňovat. Všemohoucí Bůh

(Jahve) chce být zachraňujícím Bohem, jak se po pádu do hříchu představil Adamovi. Smlouva s Abrahamem je smlouva milosti a spásy. Bůh jí nabízí z lásky (1 Moj 12,1–3; 15,7; 17,1.2). Podobně jako v případě smlouvy s Noemem po potopě, jednalo se i zde o smlouvu věčnou (17,7). Partnery smlouvy jsou Bůh a Abram (vznešený otec), který později dostal čestné jméno Abraham (otec množství) a potomci z rodu zaslíbeného syna Izáka (1 Moj 17,21).

Kdo je povoláný k smluvnímu partnerství, bude buď smlouvu dodržovat a získá požehnání (1 Moj 17,9.10), nebo ji zruší a stihne ho trest (v. 14). Zachováváním smlouvy člověk dává odpověď víry na Boží milost a lásku. Celý Abrahamův život se vyznačoval poslušným zachováváním Božích příkazů. Nenechal se ovlivnit svým okolím ani zvyklostmi svých předků. Bezvýhradně spoléhal na Boží slovo.

1. Jahve a Abraham

I když přes několikere sliby Abraham a Sára nedostali syna, o čem Bůh znovu Abrahama ujistil? 1 Moj 15,1.2.7.

Zde je zmínka o Božím smluvním jméně „Jahve“. Bůh se Abrahamovi zjevil právě pod tímto jedinečným jménem, a to má základní význam pro uzavření smlouvy, které se splnilo ve třech etapách v průběhu 24 let (1 Moj 12,1–4; 15,1–21; 17,1–14).

Učenci se dnes všeobecně shodují, že nejsprávnější výslovnost čtyř písmen JHVH (tetragram) Božího jména je Jahve. Jahve je vlastní neboli osobní Boží jméno, zatímco „Elohim“, které se obvykle překládá „Bůh“ je pojmenování opisné nebo označení hodnosti. Bůh se dává Abrahamovi poznat, protože poznání jeho jména úzce souvisí s vlastnostmi jeho podstaty. Kdo zná Boží totožnost, jeho osobní, charakterové vlastnosti a vlastnosti podsta-

ty, ten mu bude umět důvěřovat a doufat v něj (Žalm 9,11; 91,14). Boha máme vzývat a uctívat jako osobní bytost, ne jako nějaké abstraktní božstvo.

O přesný význam jména „Jahve“ se vedly a dosud vedou dlouhé spory. Jsou o tom dokonce napsaná rozsáhlá díla. V 2 Moj 3,14 nám sám Bůh objasňuje jméno „Jahve“: „Jsem, který jsem“. Tím je vyjádřená neomezená existence Boží a je zde také naznačená vláda nad minulostí, přítomností a budoucností. On je Stvořitel i Vykupitel v jedné osobě.

2. Všemohoucí Bůh

Jaký význam měla pro Abrahama skutečnost, že se mu Bůh znovu zjevil, tentokrát jako Všemohoucí? 1 Moj 17,1.2.

Od události z 1 Moj 15 uplynulo nejméně 14 let. Mezi tím Abraham poslechl radu své ženy Sáry a vzal si za ženu egyptskou služku Agar. Tímto činem chtěli oba „pomoci“ Božimu zaslíbení. Nejednalo se však o cestu víry, kterou Bůh oznámil Abrahamovi. Právě proto je významné, že Hospodin, který se Abrahamovi zjevil už vícekrát a při různých příležitostech (1 Moj 12,1.7. atd.), se mu tentokrát představil jako „Všemohoucí Bůh“ (El-Šaddaj). Tato zkušenost víry byla pro Abrahama velmi významná. V kritické chvíli Abrahamova života se mu Bůh představil jako „Všemohoucí Bůh“, pro kterého nic nebylo a není nemožné.

3. Boží smluvní partner

Na co se vztahovala smlouva, kterou Bůh uzavřel s Abrahamem po odchodu od Lota? 1 Moj 15,7.18.

Skutečnost, že Bůh si vyvolil Abrahama, se nedá vysvětlit ani jeho zděděnými vlastnostmi ani získa-

nými schopnostmi, které by Hospodin chtěl odměnit. Abrahamovu věrnost nemůžeme považovat za zásluhu, pro kterou by si ho Bůh vyvolil. V 1 Moj 15,6 výslovně čteme, že „Abraham Hospodinovi uvěřil a on mu to připočetl jako spravedlnost“. Boží volba je vždy výrazem Boží lásky, milosti a mllosrdenství (5 Moj 7,6–11). Navzdory lidským slabostem (1 Moj 12,10–20; 16,1–16; 20,1–18) vykazovala Abrahamova víra stálý vzrůst, takže nakonec dosáhla takové zralosti, jaká se v lidských dějinách vyskytla jen ojediněle (1 Moj 12,1–4; 18, 22,33; 22,1–14).

Co mělo Abrahamovi připomínat nové jméno v souvislosti s potvrzením smlouvy? 1 Moj 17,4.5.

Pojmenování mělo v dávných dobách velkou důležitost, protože osobní jména měla častokrát náboženský význam. Změna jména tedy mohla vjadřovat určitou změnu nositele (1 Moj 32,29; 2 Sam 12,24.25 atd.) nebo naznačovat určitý pozměněný vztah (1 Moj 41,44.45; 2 Král 23,34; 24,17; Dan 1,7). Abraham je první v řadě lidí, kterým dal Bůh nové jméno. Z Abrama se stal Abraham. Ze „vzneseného otce“ se „stal otec zástupů“ nebo „otec mnohých národů“. To naznačovalo, že nový smluvní vztah je zpečetěný a Boží zaslíbení jisté: „Nebo otcem mnohých národů učinil jsem tě“ (1 Moj 17,5).

4. Uzavření smlouvy

Co je pozoruhodného v první fázi Boží smlouvy s Abrahamem? 1 Moj 12,1–3

V prvním stadiu smlouvy jde o Boží výzvu a v souvislosti s ní o celý řetěz významných zaslíbení daných Abrahamovi. Na základě Božího oslovení se měl Abraham stát první významnou osobností z celé řady lidí, které Bůh povolal do smluvního společenství. Smyslem smlouvy s Abrahamem byla od samého počátku spása všech lidí (1 Moj 12,3;

18,18; Řím 4,13–17; Gař 3,6–9). Platí však jen pro lidi věřící.

Jak probíhala druhá část Boží smlouvy s Abrahamem? 1 Moj 15,7–9.12–18

Ve druhém stadiu Bůh připomíná dosavadní vedení a zaslubuje Abrahamovi, že mu dá do vlastnictví (v. 7) zemi, ve které bydlí. Potom následovaly pokyny ke zpečetění smlouvy (v. 9), které Abraham poslušně splnil (v. 10.11). Dále následovalo Boží proroctví (v. 13–16). Dramatickým vyvrcholením je obraz dýmající pece a ohnivé pochodně procházející se mezi rozpůlenými zvířaty. Při tomto posvátném obřadu uzavřel Bůh s Abrahamem smlouvu slavnostním zaslíbením v. 18.

O co šlo ve třetí a poslední části Boží smlouvy s Abrahamem? 1 Moj 17,1–11

V posledním stadiu uzavření smlouvy můžeme vidět dvě hlediska:

1. Změna Abrama na Abrahama, což bylo náznakem změny postavení před Bohem (v. 4.5). Jako Boží muž a otec věřících měl být prostřednictvím svých potomků požehnáním všem lidem (v. 6.7).
2. Obřízka se stala znamením věčné Boží smlouvy (v. 10–14). Obřízkou se Abrahamovi potomci zavazovali dodržovat podmínky smlouvy, kterou Bůh uzavřel s Abrahamem.

5. Dodržování smlouvy

Byla zaslíbení smlouvy s Abrahamem vázána na nějaké podmínky? 1 Moj 17,9.12–14

Pán Bůh vyzývá Abrahama a jeho potomky, aby „zachovávali“ jeho smlouvu. Tento příkaz můžeme najít i v souvislosti s pozdějšími smlouvami. Upozornění na následky nedodržení obřízky (v. 14) naznačuje, že smlouva s Abrahamem mohla být „zrušená“. Co se týče pozemského partnera, jsou zaslíbení podmíněna splněním smluvních požadavků.

Jak chtěl Bůh uskutečnit svou smlouvu s Abrahamem? 1 Moj 18,19; 22,16—18 (viz 1 Moj 26,1—5)

Bůh povolal Abrahama, aby vyučoval své děti i své vnuky. Splnění Božích smluvních požadavků záviselo na Abrahamově ochotě. V 1 Moj 18,19 je názorně ukázáno, v jakém vztahu jsou zákon a milost. Na začátku je milost („vyhlédl jsem si ho“), pak přichází zákon, který vyžaduje odpověď víry. A tím smluvní Boží milost opět dosahuje svého cíle.

Abrahamova odpověď víry se tedy projevuje v poslušnosti. Ta se projevila zvláště později v patriarchově ochotě obětovat Izáka, který se měl stát nositelem zaslíbení (1 Moj 22,16—18). Abraham je příkladem člověka ospravedlněného z víry (1 Moj 15,6).

6. Znamení smlouvy

Jak může být každý člověk zahrnutý do Boží smlouvy s Abrahamem? 1 Moj 17,10.12.13.

Abraham obdržel pokyny, kdo měl být obřezaný, a tím patřit k lidu smlouvy a mít podíl na smlouvě. Bůh stanovil obřízku jako „znamení smlouvy mezi mnou a vámi“ (1 Moj 17,11). V tomto smyslu sloužila obřízka:

1. k rozlišení mezi Abrahamovými potomky a pohany (Ef 2,11)
2. na věčnou památku Boží smlouvy (1 Moj 17,11)
3. jako symbol mravní čistoty (5 Moj 10,16)
4. ke znázornění ospravedlnění z víry (Řím 4,11)
5. jako symbol obřízky srdce (Řím 2,29)
6. jako upozornění na křesťanský křest (Kol 2,11.12)

Proč není obřízka závazná pro Kristovy následovníky? Řím 2,28.29; Kol 2,11.12.

Chápání této otázky v nové smlouvě je jednoznačné (Řím 2,29; Gal 5,6; 1 Kor 7,19). Vnější znamení obřízky jako obřadu prováděného na těle ztra-

tilo svůj význam, zatímco duchovní význam ve smyslu smlouvy zůstává v platnosti. Duchovní obřizka, která „není udělána lidskou rukou“ (v. 11) se viditelně projeví ve křtu (v. 12).

5. úkol — 3. listopadu 1984

Zaslíbení smlouvy kdysi a dnes

Základní verš: Mat 28,20

Zaslíbení smlouvy obsahují ty nejcennější Boží sliby. Tvoří součást už smlouvy s Abrahamem. Bůh mu slíbil svou stálou přítomnost. Slíbil mu také, že Mesiáš bude jeho potomkem, že z jeho potomstva vyjde celý národ. Patriarcha dostal zaslíbení, že jeho jméno se stane významným a že jeho potomci získají určitou zemi. Navíc mu Pán slíbil, že jeho prostřednictvím budou požehnány všechny národy země.

1. Bůh smluvních slibů

*Jak zbavil Bůh Abrahama strachu a nejistoty?
1 Moj 15,1*

Abraham potřeboval takové ujištění, protože žil v zaslíbené zemi jako kočovník prakticky bez ochrany. Boží ujištění: „Já jsem tvým štítem“ (1 Moj 15,1), svědčí o tom, jak osobně se Bůh zabývá životem člověka, který v životě víry prožívá problémy.

Co vyznal David, když byl vysvobozen z rukou nepřátel? Žalm 18,1—4.31.

Podobně jako Abrahamovi a Davidovi je Bůh „štítem“ — bezpečnou ochranou — každému, kdo mu důvěřuje. Bylo by jednostranné, kdybychom si

v této souvislosti představovali Boží ochranu jen jako ochranu těla a života, například ve válce nebo neštěstí. Mnohem více bychom na Boží ochranu měli myslet jako na posílení naší důvěry, abychom dokázali spolehnout na jeho zaslíbení.

2. Zaslíbení Boží přítomnosti

Co posílilo Jákoba, když stál před nejistou budoucností? 1 Moj 28,15

Zaslíbení: „Já jsem s tebou“ je slibem Boží stále přítomnosti, které se často opakuje ve Starém i Novém zákoně. Pán smlouvy projevuje svou přítomnost nejen za zvláštních okolností a v mimořádných projevech zjevení sama sebe, ale v každodenním vedení, usměřování a doprovodem svých služebníků i celého svého lidu. Významné jméno Boha „Immanuel“ (Bůh s námi Iz 7,14; Mat 1,23) vyjadřuje zaslíbení: „Já jsem s vámi po všechny dny“ (Mat 28,20).

Jaký význam pro nás má skutečnost, že nás Kristus miluje a posiluje nás svou přítomností? Jan 17,24; Skut 18,9.10

Ve velekněžské modlitbě Pán Ježíš předvídal dobu po svém nanebevstoupení. Toužil, aby s ním byli všichni, které mu Otec dal. Tím náš Pán potvrzuje, že cílem zaslíbení o Boží přítomnosti je, aby vykoupení byli s Otcem. Pokud se to neuskuteční, dotud platí zaslíbení: „Já jsem s vámi“ jako rozhodující faktor v životě věřících. Dává jim sílu křesťansky žít a zvěstovat evangelium. Společenství věřících, ve kterém se projevuje přítomnost Pána, má za úkol zvěstovat světu toho, v němž jsou požehnány všechny národy země. Tento slíbený „Potomek“ mezi námi žil a opět přijde.

3. Zaslíbení Božího požehnání

Jak se mělo uskutečnit Boží požehnání Abrahamovi a jeho potomstvu? 1 Moj 12,3; 28,14

Nejde o vymezené zaslíbení ohraničené národním dosahem. Jeho dosah je v každém smyslu neomezený: „V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země“ (1 Moj 12,3). Boží zaslíbení tedy nebyla určena jen vyvoleným. Ale právě oni je měli zodpovědně používat, aby z nich měli užitek i jiní.

Ze kterých Petrových a Pavlových výroků můžeme vyrozumět, že se zaslíbení dané Abrahamovi splnilo na Ježíši Kristu? Skut 3,25.26; Gal 3,8.16

Apoštol Petr vztahuje ve své druhé chrámové řeči texty 1 Moj 12,3; 18,18; 22,18 na Božího „Služebníka“, t.j. na Ježíše. Apoštol Pavel se odvolává na slovo „potomek“ a v Gal 3,8.9.16 vychází z Abrahama a vztahuje toto slovo na Ježíše Krista. Národně ukazuje, že původ z Abrahama není zárukou pro duchovní vztah, protože ten vzniká jediné vírou. Jeho výklad vrcholí v Gal 3,29: „Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil.“

4. Zaslíbení smlouvy o velkém národě

Jak a kde se mělo splnit zaslíbení, že z Abrahama vzejde velký národ? 1 Moj 18,18; 46,3

Když byl ještě Abraham bez potomstva, když dokonce ještě ani neměl syna, Bůh smlouvy mu zaslíbil oboje (1 Moj 13,15; 15,18; 17,16.19.20 atd.) a zaslíbil mu i to, že „Abraham se stane velikým a zdatným národem“ (1 Moj 18,18). Toto zaslíbení se nespĺnilo za dnů Abrahama, Izáka ani Jákoba. Bůh ho zopakoval Jákobovi s poučením, že se naplní v Egyptě. Bůh předpověděl své záměry ve stanovený čas.

Jak se později Izraelci odvolávali na splnění tohoto zaslíbení? 5 Moj 26,5; 2 Moj 19,5.6

Jákos odešel do Egypta jen s několika málo lidmi (viz 1 Moj 46,26.27). Z tohoto malého počtu Jakobových potomků se v cizině stal mocný, početný národ. Izrael v Egyptě nevlastnil žádnou zemi a ani neměl vyhlídky nějakou získat v budoucnosti. A přece se Izrael zvláštním způsobem podle Boží vůle stal „národem“.

Počtem lidí se sice Izrael stal „národem“ už v Egyptě, ale jako lid smlouvy se Izrael před Bohem stal „národem“ až pod Sinají. Od té doby měl být „svatým národem“, odděleným k službě a chvále Boží. Označení „svatý lid“ mělo Izraeli připomínat tři skutečnosti: (1) Bůh si ho vyvolil z milosti, (2) učinil z něj velký národ, (3) podle Boží vůle měl na světě určité poslání.

5. Zaslíbení smlouvy o vyvýšení jména

Jaký cíl Bůh sledoval zaslíbením o požehnání Abrahama jména? 1 Moj 12,2

Dějiny lidstva jsou svědectvím stálého úsilí jednotlivců i celých národů získat slavné „jméno“, t.j. dobrou pověst, slávu a úctu. V Písmě čteme, že i David si např. svými vojenskými taženými získal jméno (1 Sam 18,30; 2 Sam 8,13).

Stavitele babylónské věže si chtěli pomocí velkolepého projektu získat úctu, čest a slávu. Říkali si: „Tak si učiníme jméno“ (1 Moj 11,4). Jejich ctizádostivý plán jim však nevyšel. Abraham si počínal zcela jinak. Z prostředí, kde jeho jméno už mělo určitý „zvuk“, odešel do „neznáma“. Dostal však zaslíbení: „Požehnám tě, velké učiním tvé jméno.“

Jak můžeme my, věřící lidé, získat dobré jméno? Přísl 10,7

Pravou velikost měl Abraham dosáhnout tím, že přijal Boží zaslíbení a řídil se Božím plánem. Abra-

hamovo jméno je dosud známé, milióny Židů, muslimů i křesťanů se na něj stále odvolávají jako na jednoho z duchovních otců.

6. Zaslíbení vlastní země

Jaký význam mělo zaslíbení země v životě patriarchů? 1 Moj 12,1.7; 26,2—5; 35,12

Bůh zkoušel Abrahama tím, že mu přikázal: „Odejdi ze své země... do země, kterou ti ukážu“. Pro Abrahama nebylo lehké splnit tento Boží požadavek, on však neotálel a uposlechl. Neptal se, do které země má jít, ani zda v ní bude mít úspěch a zda zbohatne. Bůh řekl, a jeho služebník poslechl. Nejmilejší pro něj bylo to místo, kde ho Bůh chtěl mít.

Když Abraham přišel do Kanaánu, zjevil se mu Pán a oznámil mu, že zaslíbenou zemi, ve které Abraham právě žil kočovným životem, dá jeho potomstvu (1 Moj 12,7). Toto zaslíbení Bůh zopakoval po rozchodu s Lotem a pak jej výslovně potvrdil při určitém obřadu (1 Moj 15,13.16—18). Tento slib dal Bůh později i Izákovi a Jákobovi. Asi o 400 let později (1 Moj 15,13.16) oznámil Hospodin Mojžíšovi, že má vyvést Izrael z Egypta a dovést ho do země oplývající mlékem a medem (2 Moj 3,8.17; 6,8). Toto zaslíbení Bůh potvrdil i Jozuovi (Joz 1,3) a v době Davida už bylo z větší části splněné (1 Moj 15,18—21; 2 Sam 8,1—14; 1 Par 19,1—19; 1 Král 5,1).

Jak se zaslíbení o požehnané zemi splní těm, kdo věří? Žid 11,13—16

Lidé, o kterých mluví tato kapitola, žili vírou. Toužili po lepší, nebeské vlasti. Zemřeli však, aniž by tuto zaslíbenou zemi získali. Palestina a Jeruzalém nejsou tou pravou vlastí věřících. Proto se budou až do Kristova příchodu nazývat cizinci a hosty na zemi. Pravou vlastí všech věřících je ne-

beské království. A městem Božích vykoupených není pozemský, ale nebeský Jeruzalém.

6. úkol — 10. listopadu 1984

Pravý Izrael Boží

Základní verš: 1 Petr 2,9

Mnozí lidé se velmi zajímají o to, koho máme pokládat za „pravý Boží Izrael“ dnes. Označení „Izrael“ vyvolává různé představy. Čtenáři bible si představí starozákonní Boží lid, mnozí jiní spíše stát založený v roce 1948. Někteří lidé jsou přesvědčeni, že Izrael v tomto smyslu bude lid, který bude na zemi vládnout během tisíciletí. Koho máme považovat za „Boží Izrael“? Jsou to potomci všech Abrahamových synů či snad jen židé, nebo křesťané?

V dnešním úkolu budeme hledat odpověď na tyto otázky na základě výroků Pisma. Samozřejmě nemůžeme prostudovat všechna místa Starého a Nového zákona, kde je uvedeno slovo „Izrael“. Můžeme vynechat případy, kdy je tímto jménem označen Jákob nebo později severní část království v zaslíbené zemi. Budeme se snažit postihnout, co se termínem „Izrael“ myslí v době Starého a Nového zákona.

Pravdou zůstává, že Pán musel nakonec starému Izraeli říci: „Vy nejste můj lid a já nejsem váš Bůh“ (Oz 1,9). Pán je už nemohl pokládat za „pravý Izrael“. Z odpadlého lidu však zůstal věrný „ostatek“ (Iz 6,13; 4,3; 10,20–22), který chtěl Bůh zachránit. V určitém čase z tohoto zbytku vznikla novozákonní křesťanská církev (Gal 3,7,29). Věřící jsou tedy duchovními dětmi Abrahama (Gal 3,9,14).

1. Izrael je lid smlouvy

Co čteme v Písmu o vysvobození Izraele? 5 Moj 7,6—8

Vyvolení Izraele za „svatý lid“ (5 Moj 14,2; 28,9. 10) a za zvláštní Boží vlastnictví je založeno na Božím rozhodnutí a nikoli na nějakých zásluhách tohoto lidu.

S jakým záměrem vyvolil Bůh Izraele za svůj lid smlouvy? 2 Moj 19,5.6

Pán Bůh jasně řekl, jaký má záměr s tímto lidem, co od něj očekává. Tím zdůraznil, že potomci patriarchů neměli být jen dalším národem z mnoha, ale zvláštním, Bohu posvěceným lidem. Jako Boží „království kněží“ měl Izrael konat prostřednickou službu mezi Bohem a pohanskými národy. Izraelci se měli posvěceným životem stát učiteli, zvěstovateli a proroky — představiteli pravého náboženství. Termín „svatý národ“ zdůrazňuje toto zvláštní povolání. Být svatým to neznamená „dělat se svatým“, ale sloužit svatému cíli a setrvávat ve smluvním vztahu s Bohem. Protože Izrael tyto požadavky nesplnil, nemohl trvale zůstat pravým Božím lidem, ale jen jedním z mnoha národů a států světa.

2. Území Izraele

Na co se vztahovalo Boží zaslíbení Abrahamovi? 1 Moj 35,11.12; viz 1 Moj 15,7; 17,8

Abraham dostal jako první slib určité země pro Boží lid. Bůh toto zaslíbení potvrdil Izákovi a Jákobovi, Josef se na ně odvolával před svou smrtí (1 Moj 50,24). Abraham se však od Hospodina dověděl, že jeho potomstvo tuto zemi získá až po 400 letech (1 Moj 15,13.16). Zaslíbení se začalo naplňovat v době Mojžíše a Jozue.

Na čem záviselo, zda bude Izrael tuto zemi trvale vlastnit? 3 Moj 26,27 (5 Moj 28,58.59.63)

Bůh předem Izraelcům řekl, že záleží jen na nich, zda získají zaslíbenou zemi. V případě neposlušnosti měla být zpusťována. Bůh Izraeli nikdy bezpodmínečně neslibil, že jim tuto zemi ponechá jako věčné vlastnictví bez ohledu na jejich postoj vůči Bohu a jejich jednání. Jak vážně to Bůh mnil, o tom se lid bolestně přesvědčoval během čtyřicetiletého putování po poušti (4 Moj 14,21–25; 32,11).

3. Izrael a smlouva

Nakolik se Izrael držel Boží smlouvy a zaslíbení, která s ní souvisela? Jer 11,7.8

Dějiny Izraele od vyjítí z Egypta a vydání zákona na Sinaji se vyznačují tvrdošíjnou neposlušností. Místo toho, aby byli „královstvím kněží“ a „lidem svatým“ tedy posvěceným a odděleným národem, stali se „lidem obtíženým vinou“ (Iz 1,4). Bůh k nim stále posílal proroky, kteří je měli vést zpět k jejich vznešenému povolání. Oni však „zabředli hluboko, propadli zkáze“ (Oz 9,9) a vždy znovu se odvraceli od Boha (Oz 11,7; Am 3,1.2).

Před čím Bůh varoval při vysvěcení chrámu v době rozkvětu Izraele? 2 Par 7,19.20.

Boží zaslíbení se mohla splnit jen tehdy, kdyby Izrael zůstal věrný (Zach 6,15). V případě nevěrnosti měl Izrael ztratit nejen Boží požehnání, ale také zaslíbenou zemi a lid měl být rozptýlený mezi ostatní národy. I když Pán nechtěl lid trestat (Oz 11,8.9), jejich neustálá nevěra mu nedávala jinou volbu. Ani ti, kteří se později vrátili ze zajetí a vyhnanství v různých pohanských zemích, se neřídili až na malé výjimky Božím plánem. A tak se stalo, že když Kristus přišel na tuto zemi, „přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali“ (Jan 1,11).

4. Ostatky Izraele

*Čím se lišil věřící ostatek Izraele od celého lidu?
Sof 3,12.13.*

Plán spasení nezmařily ani neposlušnost a nevíra, kterými se vyznačují dějiny Izraele. V nevěrném národě byli vždy věrní izraelité, například Eliáš a sedm tisíc dalších, kteří se nepoklonili Baálům (viz 1 Kr 19,14.18). Podobně tomu bylo i v jiných obdobích. Ostatky Izraele uznávaly Boží svrchovanost (Mich 4,5–7). Tvořily duchovní jádro národa a uvědomovaly si závaznost smluvního vztahu k Bohu. Staly se nositeli Božích zaslíbení.

*Co se píše v Novém zákoně o pravém Izraeli?
Řím 9,6–8 (viz Ef 2,11–20; Gal 6,15.16)*

Nový zákon používá 68 krát slovo Izrael. Nejméně třikrát se tímto termínem označuje církev. Pokrevní příbuznost s Abrahamem nebyla nikdy zárukou příslušnosti k pravému Izraeli. Pravým Izraelem jsou věřící, kteří tvoří ostatek „vyvolený z milosti“ (Řím 11,5). Na jiném místě je apoštol nazývá „novým stvořením“ (Gal 6,15).

5. Dědicové zaslíbení

*Kdo jsou dědici zaslíbení daného Abrahamovi?
Gal 3,16.27–29*

Slib spasení platí pro ty, kdo věří (v. 9), nikoli pro ty, kdo se odvolávají na svou příbuznost s Abrahamem, ale nejeví známky důvěry v Boha.

*Jak se v případě „dědiců zaslíbení“ naplní slib o obsazení země, který dostal Abraham? Řím 4,13;
1 Petr 1,3–5*

Bůh slíbil Abrahamovi a jeho potomstvu nejen Kanaán, ale celou zemi. Toto zaslíbení se doslovně naplní, až budou vykoupení žít navěky s Ježíšem na nové zemi.

6. Označení církve

Jaký je podle ap. Petra vztah mezi novozákonní církví a starozákonním lidem smlouvy? Co z toho pro nás vyplývá? 1 Petr 2,9.10

Apoštol Petr vysvětluje, že na křesťanskou církev byly přeneseny práva i povinnosti, které si měl přivlastnit starý Izrael. Nejde o přímé potomky Abrahama nebo někoho jiného, ale o povolane lidi z každé „rasy, kmene, jazyku a národu“ (Zj 14,6). Petr pravému Božímu lidu přivlastňuje název, který kdysi patřil Izraeli. Všechna vznešená oslovení a označení starého Izraele byla přenesena na nový — duchovní Izrael, pravý lid víry. Je to církev, kterou tvoří lidé všech ras, jazyků a národů, včetně věřících potomků Abrahama.

7. úkol — 17. listopadu 1984

Vysvobození a smlouva na Sinaji

Základní verš: 2 Moj 19,4.5.

Smlouva uzavřena pod Sinají má zvláštní význam v plánu spasení. Až do té doby uzavíral Bůh smlouvy s jednotlivci nebo rodinami, např. s Adamem, Noemem nebo Abrahamem. Všechny tyto smlouvy měly vztah k plánu spasení. Ve smlouvě na Sinaji se však Bůh zjevil jasněji, než kdykoli dříve, oznámil přikázání a ustanovil bohoslužbu spojenou s oběťmi, která měla i nadále udržovat smluvní vztah jeho lidu s ním. Oběti zvířat, které lidé přinášeli už od vyhnání z ráje, obrazně ukazovaly na dokonalou oběť, která měla teprve přijít. Sinajská smlouva je určitým obratem v dějinách Izraele i celého lidstva.

· Sinajská smlouva nebyla v žádném případě smlouvou, na jejímž základě by lidé dosahovali spravedlnosti pomocí dobrých skutků anebo mohli být ospravedlněni zachováváním zákona. Smlouva měla nepochybně přesvědčovat starý Izrael o jeho hříšnosti a bezmocnosti před Božím zákonem. A přece byla i tato smlouva, stejně jako smlouva s Abrahamem, smlouvou milosti. Podobně jako všechny dřívější smlouvy, vyžadovala také poslušnost. Pozoruhodná je poznámka E. G. Whiteové: „Smlouva, kterou Bůh uzavřel se svým lidem na Sinaji, má být i pro nás záštitou a ochranou... Tato smlouva je dnes právě tak platná a významná jako v době kdy ji Pán Bůh uzavřel s Izraelem.“

1. Jahve – Bůh smlouvy

Jakou záruku dal Bůh Mojžíšovi, že vysvobodí Izraele z egyptského otroctví? 2 Moj 6,6.7.

Bůh, který se Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi představil jako Pán, oslovil nyní Mojžíše a oznámil mu, že chce uzavřít smlouvu s Izraelem – s lidem, který musí být nejdříve vysvobozený z egyptského otroctví. To, že se Bůh představil Mojžíšovi jako Bůh praotců, muselo pro Mojžíše být zárukou, že zásahem tohoto Boha se uvede do pohybu něco, co se kdysi zdálo jako nemožné.

Jak se představil Bůh už před událostmi na Sinaji? 2 Moj 3,13—15; 6,2.3.

Zázrak hořícího keře, který neshořel (2 Moj 3), použil Bůh k povolání Mojžíše. Tehdy chtěl Mojžíš vědět, jak má odpovědět v případě, že se ho Izraelci zeptají: „Jaké je jeho (Boží) jméno?“ V myšlení Hebrejů otázka nevyjadřovala ani tolik touhu dovědět se pouze Boží méno, ale zjistit, jakou má moc, vlastnosti, schopnosti a povahu ten, který sliboval vysvobození. Dokládá to i Boží odpověď na danou otázku: „Jsem, který jsem!“ Jinak řečeno:

„Jsem stále přítomný a dostatečně mocný poskytnout každou pomoc.“

2. Izrael z milosti vyvolený a osvobozený

Proč Bůh vyvolil Izraele za svůj zvláštní lid? 5 Moj 4,37.38.

Myšlenka, že Bůh uskutečňuje spasení — v daném případě vysvobození z otroctví — těsně souvisí s vědomím Boží lásky a vyvolení. Láska, vyvolení, stejně jako spasení jsou ve Starém i Novém zákoně naprosto nezasloužené Boží dary.

Co čteme v Písmu o Boží lásce k Izraeli? 5 Moj 7,6—11

Boží láska nemá nic společného se stranictvím. Zachraňující láska a Boží působení platí všem lidem, Bůh se však chtěl zvláštním způsobem zjevit určitému lidu. Vysvobození z Egypta Písmo opětovně uvádí jako důkaz lásky. Bůh si nevybral Izraele, protože by snad byl významnější než jiné národy, „ale protože vás Hospodin miluje“ (5 Moj 7,8). Izrael měl vždy nad touto Boží láskou žasnout. Nikdy však neměl být pyšný (5 Moj 10,14.15).

Jak vyjádřil Bůh záměr vysvobodit svůj lid už před uzavřením smlouvy? 2 Moj 6,6—8

Smlouva a vysvobození spolu souvisí. Vysvobození ovšem předchází smlouvě. Bůh pověřil Mojžíše, aby lidu připomněl Boží laskavou péči (viz 2 Moj 19,4). Skutečnost, že Bůh Izrael hluboce miloval, vyvolil a předivným způsobem vysvobodil, aby splnil smlouvu s Abrahamem, nám jasně ukazuje, že smlouva uzavřená s Izraelem na Sinaji a smlouva s Abrahamem byly téměř rovnocenné. Podstatou obou těchto smluv byl duchovní vztah (viz 2 Moj 6,7).

3. Izrael – smluvní partner Boha

Jaký návrh dal Bůh Izraeli? 2 Moj 19,5

Bůh milostivě vysvobodil Izraele a pak s ním uzavřel smlouvu. Uzavření smlouvy je rozhodujícím předpokladem další cesty. Stručné zprávy 2 Moj 19. a 24. kapitoly nám pomáhají poznat pořadí a vzájemnou souvislost jednotlivých událostí: (1) příchod a utáboření pod Sinají (19,1.2); (2) Bůh nabízí smlouvu (19,3–6); (3) Izrael souhlasí (19,7.8); (4) příprava na uzavření smlouvy (19,9–25); (5) oznámení desatera (20,1–17); (6) Mojžíš jako prostředník smlouvy (20,18–21); (7) jednotlivé smluvní ustanovení (20,22.23.33); (8) potvrzení smlouvy (24,1–18).

Jaký byl účel smlouvy mezi Bohem a Izraelem? 5 Moj 29,9–13

Jestliže měl být Izrael osvobozen od hříšného života, jaký vedl v egyptském otroctví, potřeboval uzavřít smlouvu s Bohem, který jej vysvobodil. Uzavřením smlouvy měl být nastolen co nejnítěrnější vztah mezi Bohem a jeho lidem. Tento vztah měl být pro lid zárukou, ochranou a požehnáním ve všech oblastech života. Izraelité měli pouze s důvěrou přijmout nabídku milosti a být poslušní. Poslušnost, to měla být jejich odpověď víry na to, co Bůh pro ně vykonal.

4. Boží plán pro Izrael

Jaká požehnání a jaké povinnosti představil Bůh Izraeli jako lidu smlouvy? 2 Moj 19,5.6 (viz 3 Moj 19,2)

V uvedených verších nacházíme tři důležité myšlenky: (1) Izrael byl Božím, „zvláštním vlastnictvím“. Tímto termínem se naznačuje zvláštní cena a také zvláštní vztah. (2) Izrael byl „královstvím kněží“. Tím měl být pro národy světa požehnáním. Měl jim zprostředkovávat Boží dary. K tomu je

povolaný také každý z nás (1 Petr 2,9; Zjev 1,6; 5,10). (3) Izrael byl „svatým národem“. Měl být především náboženským společenstvím. Bůh je svatý, a proto má být svatý i jeho lid. Svatostí se tu neoznačuje stav, o který by měl člověk usilovat, ale něco, co člověk přijal a co svou poslušností víry vyznačuje z každodenního života.

5. Odpověď Izraele na Boží smlouvu

*Jak reagoval Izrael na Boží nabídku smlouvy?
2 Moř 19,8; 24,3*

V obou textech čteme, že národ odpověděl kladně. Slíbili, že budou plnit všechno, co Bůh řekl. Jinou odpověď by Bůh zřejmě nepřijal. A přece je mezi pohnutkou k této odpovědi a plněním vytyčeného cíle nesmírný rozdíl. Sahá od nebezpečí, že se Izrael bude snažit plnit Boží požadavky vlastní silou a že si bude chtít zasloužit požehnání smlouvy až po možnost, že Bůh Izraeli poskytne milost, aby byl vůbec schopný splnit smluvní požadavky. První naznačený způsob vztahu je zákonictví. Mění Boží smlouvu na smlouvu spravedlnosti ze skutků, podle níž si člověk snaží spasení zasloužit. Druhý postoj nemůžeme nazývat zákonictvím, vyjadřuje správné chápání skutečnosti. Smlouvou chtěl Bůh probudit vděčnost u svého lidu. Mělo být zřejmé, že Boží smlouva je smlouvou milosti a pokračováním smluv s Adamem a Abrahamem.

Jakým způsobem chtěl Izrael dosáhnout spravedlnosti? Řím 9,31.32; 10,3

Apoštol Pavel obšírně dokazuje, že se Izrael snažil jít cestou zákonické spravedlnosti, usiloval zachovávat zákon vlastní silou a na základě vlastních zásad. Bůh je vedl na Sinaj a tam jim zjevil svou slávu. Dal jim svůj zákon, slíbil velká požehnání, budou-li poslušní. Většina lidu však nepoznala vlastní hříšnost ani nemožnost zachovávat Boží zákon

bez Krista. Ochotně uzavřeli s Bohem smlouvu. Domnívali se, že jsou sami o sobě způsobilí žít spravedlivým životem. Izraelité prohlásili: „Budeme dělat všechno, co nám Hospodin uložil.“

6. Potvrzení sinajské smlouvy

Na co ukazuje obřad, kterým byla sinajská smlouva potvrzena? 2 Moj 24,4—8; Mat 26,26—28

E. G. Whiteová k tomu poznamenává: „Izraelité odvážně slibovali poslušnost Pánu, jakmile uslyšeli znění smlouvy. Řekli: Budeme dělat všechno, co nám Hospodin uložil. Tím byl lid oddělený a Bůh vyvýšený. Potom přinášeli Hospodinovi oběti a částí krve kropili oltář. Tím se naznačovalo, že se lid tělem, duší i duchem odevzdal Bohu. Druhou částí krve byl pokropen lid. To znázorňovalo, že Bůh tento lid vzhledem ke Kristově oběti milostivě přijal za své zvláštní vlastnictví. Tím izraelité uzavřeli smlouvu s Bohem.“

Kropení krví zpečetilo smluvní vztah mezi Bohem a lidem. Tím byla symbolicky odstraněna bariéra, kterou mezi Boha a jeho lid postavil hřích. Nyní nastalo plné společenství smlouvy. K obřadu přijetí smlouvy patřila oběť i kropení krví. To ukazovalo na odpuštění, vyvolení, posvěcení, smíření, spolupráci a společenství.

Při poslední večeři Pán Ježíš ukázal svým učedníkům na obsah kalicha jako na symbol své krve (Mat 26,27.28). Smrtí na kříži byl Pán Ježíš nejen prostředníkem nové smlouvy (podobně jako Mojžíš v případě staré smlouvy), ale také pravou obětí, která postavila pro novou smlouvu dostatečný základ. Položil svůj život pro odpuštění hříchů mnohých lidí. Každý upřímně věřící může prožívat plné přijetí u Boha a nerozlučné společenství s ním.

Smlouva a zákon

Základní verš: 5 Moj 7,9.12.

Smlouva mezi Bohem a lidmi měla vytvořit trvalý vztah lásky. Tento vztah usměrňoval zákon. Zákon měl být usměrňovatelem života v rámci smlouvy, nikoli však prostředkem k získání nebo k záchraně života. Jako v jiných případech, i zde jde především o Boží zachraňující jednání, dříve než se vůbec mluvilo o smlouvě nebo o zákonu.

Někteří lidé se domnívají, že Bůh nabídl Izraeli smlouvu skutků, pomocí níž by člověk na základě vlastního úsilí mohl získat ospravedlnění a spasení. To však není pravda. Bůh Izraeli nabídl smlouvu milosti, ve které spravedlnost spočívala na víře v Boží činy, na víře, která se projevovala správným jednáním. V úvodních slovech desatera se Bůh představuje a připomíná věřícím, že je vysvobodil. Vztah mezi Bohem a jeho lidem má stát na základě úžasné, nezasloužené Boží milosti.

1. Vyvolení z lásky

Čím Písmo odůvodňuje povolání Izraele? 5 Moj 7,7.8.

Pán si vyvolil ubohý, utlačený národ, který otročil v Egyptě. Mocným zásahem ho vysvobodil. Písmo uvádí dva základní podněty pro vyvolení Izraele — Boží nevýslovnou lásku a jeho věrnost smlouvě s praotci. Z lásky Bůh povolal Abrahama a tím i jeho potomstvo k smluvnímu společenství. Hospodin zůstává své smlouvě věrný. Plní svá zaslíbení, i když se budoucnost lidem může zdát temná. Jako tehdy, ani dnes ho nemůže nic zdržet od díla spasení člověka.

Co říká Písmo o vyvolení věřících a jejich novém postavení? 2 Petr 1,10.11; Řím 11,5.6.

Každého věřícího Bůh povolává pouze z milosti a lásky. Bůh přišel k nám lidem všelijak spoutaným hříchem a temnotou a v Ježíši Kristu nás osvobodil. Jsme přeneseni do království jeho Syna. Zakoušíme spasení a odpuštění hříchů.

2. Vyvolení, smlouva a zákon

Čím chtěl Bůh udržovat vztah mezi sebou a svým lidem? 3 Moj 18,2—4

Povolání – vyvolení, smlouva a zákon patří k sobě. Bůh povolal Abrahama a jeho potomstvo ještě před uzavřením smlouvy, smlouvu nabídl před vydáním příslušných směrnic, závazků a požadavků. Zákonem se však smluvní vztah udržuje a uchovává.

Vydání zákona bylo stejně skutkem milosti jako povolání Izraele, vysvobození z otroctví a uzavření smlouvy, ke které zákon patří. Tak se zákon stává normou smluvních vztahů, usměrňuje vztah mezi Bohem a člověkem a mezilidské vztahy. Zákon tak vlastně vymezuje smluvní vztah. Určuje význam, směr a meze víry, aby šla cestou lásky.

Co říká Písmo o vztahu mezi smlouvou a zákonem? 5 Moj 4,13; 6,17.18; Oz 8,1

Uvedený text ztotožňuje smlouvu s desaterem. Různé texty Písma používají různé výrazy k označení smluvního vztahu. Například „zákon“ (Žalm 78,10; Iz 24,5); „stanovení“ (3 Moj 26,15.46); „svědectví“ (5 Moj 6,17.18); „smlouva“ (Oz 8,1; 2 Král 17,15; Žalm 25,10; Iz 24,5) a „tvá řeč“ (5 Moj 33,9). Všechny uvedené termíny označují totéž – smlouvu. Termínem „slova této smlouvy“ (Jer 11,3.6.8) jsou označena tedy i přikázání desatera, Boží ustanovení a svědectví.

3. Zákon v rámci smlouvy

Jaký význam dostal zákon v rámci smlouvy? 5 Moj 4,13.14 (viz 2 Moj 31,18)

Zákon v rámci smlouvy má vést člověka — smluvního partnera — k novému životu podle Boží vůle. Zákonem v tomto smyslu musíme kromě desatera rozumět také Boží ustanovení, nařízení a svědectví. Kdo se řídí příkazy a výroky Pána, ten se v nejvlastnějším slova smyslu učí poznávat Boha. Pomocí zákona Pán vedl Izraele k věrnosti smlouvě a chtěl ho učinit příjemcem smluvních požehnání.

4. Podmínky smlouvy

Co dokazuje, že Boží smlouva je podmíněná? 2 Moj 19,5 (viz 5 Moj 28,1.2)

Slova „jestliže budete“ dokazují, že sinajská smlouva obsahovala podmínky. Někteří lidé se domnívají, že podmínky obsahovala pouze sinajská smlouva. Tvrdí, že smlouva s Abrahamem nebyla vázána na žádné podmínky a povinnosti, protože smluvní partner byl bezpodmínečně vázán výhradně na Boha a slíbená požehnání nezávisle na povinnostech. Smlouvu s Abrahamem pokládají za smlouvu milosti, kdežto smlouvu ze Sinaje pokládají za smlouvu skutků. Tvrdí, že na Sinaji dostal Izrael nabídku spasení ze skutků, které závisí na lidských výkonech a zásluhách. Písmo však nepřipisuje takový smysl ani smlouvě s Abrahamem ani smlouvě ze Sinaje.

Jaké povinnosti ukládala smlouva s Bohem Abrahamovi a jeho potomstvu? 1 Moj 17,9.10.14; 18,19 (viz 1 Moj 22,16—18; 26,4.5)

Uvedené texty ukazují, že Abraham a jeho potomci měli žít v určitém smluvním vztahu, ve kterém je člověk ospravedlněn vírou (1 Moj 15,6). Vztah

víry se však projevuje poslušností. Písmo uvádí, že všechny národy země mají být požehnány „to proto, že Abraham uposlechl mého hlasu a dbal na to, co jsem mu svěřil: na mé přikázání, nařízení a zákony“ (1 Moj 26,5). Jinak řečeno: smlouva s Abrahamem chránila autoritu Božího zákona. Nebyla bezpodmínečná a jednostranná. Splnění zaslíbení nezáviselo jedině na Bohu, bez ohledu na chování smluvního partnera.

Čím Bůh naznačil, že od Izraele očekává poslušnost? 5 Moj 4,40; 12,28

Izrael měl Pána milovat a zůstat mu věrný z vděčnosti. Na této cestě poslušnosti směl očekávat bohaté požehnání.

5. Chápání podmínek

Proč existence izraelského národa závisela na splnění smluvních požadavků? 3 Moj 26,3.4.14—16 (viz 5 Moj 5,33)

Uvedené výroky jsou nepochybně podmínkami, které ukazují na povinnosti. Uvedené podmínky i mnohé další (např. 3 Moj 26,3—45; 5 Moj 11,13—17; 28,1—68) mohou samozřejmě dostat převrácený zákonický význam a lidé je mohou chápat nesprávně. Někteří lidé z toho vyvozují, že v určitých případech prospěch pozemského života a život věčný závisel na poslušnosti bez ohledu na vnitřní postoj srdce. To však není smyslem uvedených výroků, protože mechanická poslušnost zákona (legalismus) nemá u Boha smysl. V daném případě šlo o určitý smluvní vztah k Bohu, který musí zahrnovat srdce i rozum. Dnes bychom to nazvali vztahem víry v Boží milost, který se projevuje poslušností. Poslušnost v biblickém slova smyslu vyvěrala tehdy právě jako dnes z víry (Řím 1,5; 16,26).

6. Poslušnost, život a požehnání

Jaký je vztah mezi poslušností a podmínkami smlouvy, která slibuje život a požehnání? 3 Moj 18,5; 5 Moj 28,1.2

Existují jen dvě cesty, kterými se lidé snaží dosáhnout spasení. Jednou z nich je spasení ze skutků, kde se lidé snaží dosáhnout vlastní spravedlnosti zachováváním zákona. Druhou cestou je spasení z milosti. Tam se spravedlnost přijímá vírou. Máme snad požehnání pokládat za lidskou zásluhu? Jsou Boží požehnání odměnou za zachovávání zákona? Anebo je požehnání projevem Boží milosti tomu, kdo zachovává zákon? Odpověď na tyto otázky musíme dát podle toho, zda Bůh nabízel Izraeli spravedlnost ze zákona, zatímco Abrahamovi a křesťanské církvi nabízel spravedlnost z víry.

Jak vysvětluje apoštol Pavel dvojí chápání spravedlnosti? Řím 9,30—32; 10,2.3.

Pro lepší pochopení bychom si měli přečíst text epištoly Římanům 9,30—10,10. Pavel ukazuje, že se Izrael snažil dosáhnout spravedlnosti zachováváním zákona. Zbožný Žid chtěl získat ospravedlnění zákonickou poslušností. Starý zákon však tomu neučil. Apoštol ukazuje, že tomu bylo naopak, že Izrael nepřijal Boží cestu „spravedlnosti z víry“, ale snažil se lidskými způsoby dosáhnout „spravedlnosti ze zákona“. Apoštol dokazuje, že spravedlnost, ke které vede Mojžíšův zákon — a tento zákon je „svatý, spravedlivý a dobrý“ (Řím 7,12) — je spravedlností z víry. Dostávají ji všichni, „kdo věří“ (Řím 3,22).

Znamení a pečeť smlouvy

Základní verš: 2 Moj 31,13

Pro nás adventisty je užitečné, když čas od času znovu přemýšlíme o svém postoji k zachovávání soboty. Sobotu zachováváme jako vnější, viditelné znamení vztahu k Bohu. Sobota je památník a znamení, že jsme poznali a uznáváme Boha jako Stvořitele a Posvětitel. Sobota ukazuje, že Boží „věčná smlouva“ je stále platná a spolehlivá. Každý týden znovu dokazuje, že mezi Bohem a jeho lidem stále existuje životně důležitý a důvěryplný vztah. Sobota je znamením, že věřící člověk má místo v Boží přítomnosti. Odpovídá na Boží pozvání ke společenství. Světit sobotu, to znamená být osvobozený od práce a shonu všedních dnů. Zachovávání soboty nám přináší pokoj a osvěžení, poskytuje nám zvláštní čas pro společenství s Bohem, ve kterém se osvěžuje tělo i duch a posiluje se naše víra.

Sobota je také Boží pečetí. Svědčí o Hospodinu, o Pánu soboty, jako o Stvořiteli „nebe, země, moře i všeho, což v nich je“. Vyznačuje Boží autoritu a vlastnické právo. Hospodin používá sobotu jako pečeť, která jej označuje jako Stvořitele i Vykupitele, který nás posvěcuje (2 Moj 20,2; 31,13). Sobota je dnes znamením smlouvy, ukazuje na den, kdy bude dovršen plán spasení. Pak se budou Boží děti těšit z plné, bezmezné svobody a spasení. Tím, že si každou sobotu uvědomujeme, kdo nás vykoupil a kdo nás posvěcuje, jsou naše myšlenky vedeny od Božího stvoření na počátku času k nesmírné vznešenosti budoucnosti, kdy budeme prožívat nerušené společenství s Otcem a Pánem Ježíšem. Sobota spojuje první stvoření (1 Moj 2,2.3) s novým

stvořením (Iz 66,22.23). Sobota posiluje věřící v jistotě, že budou prožívat slíbené společenství se svým Pánem na nové zemi.

1. Původ soboty

Jak byla ustanovena sobota? 1 Moj 2,2.3.

Ve Starém i Novém zákoně čteme, že sobota pochází z ráje, trvá tedy od stvoření. I když se v 1 Moj hovoří pouze o „sedmém dni“ (termín „sobota“ je použit až ve 2 Moj 16). Hovoří hned na počátku, že Bůh „odpočinul“. Odpočinek se hebrejsky nazývá „šabat“ a odtud pochází i název dne. Sobota je Bohem ustanovený a požehnaný den odpočinku pro všechny lidi.

Co z toho vyplývá, že Bůh ukončil své stvořitel-ské dílo dnem odpočinku?

Nemůžeme se domnívat, že by všemohoucí Stvořitel potřeboval pro sebe nějaký čas k odpočinku, vždyť Pán „nedřímá ani nespí“ (Žalm 121,4). Dnem odpočinku chtěl dát lidem příklad. I člověk má šest dní pracovat a sedmý den odpočívat. Známý evangelický teolog Karl Barth správně prohlásil, že Boží odpočinek na konci stvoření byl dobou „smlouvy milosti“, během které byl člověk pozván, aby „odpočinul s ním . . . , aby se podílel na Božím odpočinku“.

Proč Bůh při stvoření oddělil a posvětil sedmý den? 1 Moj 2,2.3.

Když Pán posvětil sobotu, nebo ji učinil svatou, určitě tím nepřisoudil každému sedmému dni nějaké mystické vlastnosti. Spíše chtěl sedmý den oddělit od ostatních dnů, aby se člověk mohl nerušeně těšit z posvěcující Boží přítomnosti a z jeho stvoření. Boží svatost, svatost soboty a svatost Božího lidu spolu úzce souvisí. Pán vyzývá svůj lid: 2 Moj 31,13.

2. Názorné vyučování na poušti

Jak Pán učil izraelský národ o požehnáních, která plynou ze zachování soboty? 2 Moj 16,25—30 (viz 16,4.5.14—16.19—24)

Zázrak many poskytl Izraeli příležitost, aby si uvědomil význam soboty: (1) Každý den padalo určité množství many, šestého dne padal dvojnásobek. (2) V sobotu mana nepadala. (3) Mana nasbíraná v pátek na sobotu se nezkazila, zatímco v jiných dnech podléhala zkáze. Tento cyklus zázraků se opakoval každý týden po celé roky.

Zpráva v 2 Moj 16 vede k závěru, že Izrael znal sobotu již před vydáním zákona na Sinaji. Ztotožnění soboty se sedmým dnem, výrok, že Hospodin dal izraelitům sobotu a zpráva, že tento lid na Boží pokyn odpočíval sedmý den, jsou jasné důkazy toho, že sobota byla ustanovena při stvoření.

Jaké podrobnosti o sobotě se dovidáme z 2 Moj 16. kap.?

Šestý den týdne je dnem připravování (v. 22,29). Sobota je sedmý den (v. 22.23.26). Sobota je Boží dar (v. 29). Sobota je „Hospodinův svatý den odpočinku“ (v. 23.30). Sobota není dnem postu, protože i pro tento den Pán opatřil pokrm svému lidu (v. 29). Sobota je zkouškou věrnosti Bohu (v. 4.27). Sobota je dnem, který máme zachovávat podle Boží vůle (v. 28). Šest dní máme pracovat, ale sedmý den je „Hospodinova sobota“ (v. 25). Podstatné jméno „sobota“ se v Písmu poprvé objevuje ve verši 23.

3. Znamení smlouvy

Co čteme v Písmu o sobotě jako o znamení smlouvy? 2 Moj 31,16.17.

Bible nazývá čtyřikrát sobotu „znamením“ (2 Moj 31,13.17; Ez 20,12.20). Slovo „znamení“ má v bibli

více významů. Slouží především k tomu, aby vnějšími znaky nebo okolnostmi zprostředkovalo určité poselství (viz 1 Moj 4,15; Joz 4,5.6). V tomto smyslu je i sobota znamením smlouvy mezi Bohem a člověkem.

Co nám má připomínat „znamení“, kterým Bůh potvrdil smlouvu s Noemem? 1 Moj 9,12—15

Duha je viditelné a fyzicky vysvětlitelné znamení na obloze. Připomíná ovšem zaslíbení, že Bůh dodrží smluvní slib a nezničí lidstvo novou potopou. Pro věřící je duha také varovným napomenutím, že za bezbožnost přijde trest. Boží věrnost smlouvě má člověka vést k důvěře v Boha, který podřídil svět svým zákonům pro dobro člověka.

Do jaké míry se stala obřízka znamením „smlouvy s Abrahamem“? 1 Moj 17,10—12

Obřízka byla vnějším znamením, kterým se mužští potomci Abrahama lišili od svých pohanských sousedů. Měla udržovat smluvní vztah. Měla podněcovat duchovní vztah k Bohu, znázorněný „obřízkou srdce“ (viz 5 Moj 10,16; Řím 2,28.29), a představovat duchovní vztah založený na spravedlnosti z víry, působící skrze lásku (Řím 4,11; Gal 5,6).

4. Znamení posvěcení

Jaký další význam soboty jako Božího znamení nacházíme v 2 Moj 31,13?

Mimořádně poučný text o sobotě nacházíme v 2 Moj 31,12—17. Souvisí přímo s Božími pokyny pro stavbu svatyně a jejími službami (viz 2 Moj 25,1 až 31,11) a je spojnicí mezi sobotou a svatyní (3 Moj 19,30).

V jakém smyslu vede sobota Boží lid k posvěcení? 2 Moj 31,13; Ez 20,12.20.

Zde se spojují dvě myšlenky: Sobota je znamením poznání a znamením posvěcení. „Poznání“ v hebrejském slova smyslu zahrnuje nejen rozum

a city, ale také vzájemné vztahy. Něco „poznat“, to znamená mnohem více než pouze o něčem vědět, zvláště jde-li o osobu. Znamená to také mít k dané osobě správný vztah. Sobota je vnější znamení, které věřícímu zprostředkovává poznání, že Hospodin, Bůh smlouvy, je naprosto osobním Bohem.

Jako znamení posvěcení sobota oznamuje, že Hospodin svůj lid „posvěcuje“ a tak z něho činí svůj „svatý národ“ (2 Moj 19,6; 3 Moj 19,2,3; 20,8; 21,8; 5 Moj 7,6). Posvěcení je dílem Boží lásky právě tak, jako záchrana hříšníků. Obojí působí náš Pán. Sobota je znamení, které nám umožňuje poznat Boha jako toho, kdo posvěcuje.

5. Znamení pro všechny

K čemu Pán všechny lidi vyzývá čtvrtým přikázáním? 2 Moj 20,8

Sobota je znaméním, na které má člověk „pamatovat“. Úvodní výzva „pomni“ (pamatuj) klade minulost, přítomnost i budoucnost do jedné roviny. Zpětný pohled se zaměřuje na minulé události, na ono stvořitelské: „Staň se“, které ustanovením soboty jako dne odpočinku a zvláštního společenství s Bohem dosáhlo svého vyvrcholení.

Bezprostředním cílem „pamatování“ je vést lidi k správnému jednání dnes. „Pamatovat“ v tomto smyslu znamená zachovávat sobotu (5 Moj 5,12). Když si člověk uvědomuje, co pro něj Pán vykonal v minulosti, chápe, co si od něj Pán přeje v přítomnosti i v budoucnosti. Kdo „pamatuje“ na zachovávání soboty, má před sebou bohatou budoucnost s Pánem soboty. Sobota zvěstuje všem lidem, že Pán je Stvořitel a Vykupitel lidí. Svěcením soboty svědčí věrný lid ostatním lidem o jedinečném smluvním vztahu mezi Bohem a jeho lidem. To kladným způsobem odlišuje Boží lid od ostatních lidí. V tomto smyslu je sobota opravdu poznávacím znaméním.

6. Boží pečeť

Jak sobotní přikázání potvrzuje Boží vlastnické právo a jeho autoritu? Co to pro Boží lid znamená? 2 Moj 20,10.11.

Desatero vymezuje vztahy člověka k Bohu a k bližnímu. Čtvrté přikázání hovoří o „Pánu soboty“, o jeho moci a vlastnickém právu. Povšimněte si přitom, že (1) Bůh (Jahve) je Stvořitel vesmíru, má jedinečné postavení (2 Moj 20,11; 31,17). (2) Jeho vlastnické právo zahrnuje nebe, zemi, moře a všecko, co je v nich. Tyto zkušenosti dávají čtvrtému přikázání rysy pečetí, jakých se na Blízkém východě používalo k potvrzování smluv. Pro podobné pečeti je příznačné, že se nacházely uprostřed smluvních dokumentů, svědčily o totožnosti a dosahu vlastnického práva a moci.

Sobota je „znamením“, pečetí vztahu mezi Bohem a člověkem. Zachováváním soboty, sedmého dne jako dne odpočinku uznáváme Hospodina jako Boha Stvořitele a Vykupitele. Uznáváme tím také jeho vlastnické právo a moc nad celým stvořením i nad sebou.

V čem se budou lišit nositelé Boží pečeti od nositelů „znamení šelmy“? Zjev 13,15—17; 14,9.10.12.

Posvěcení Duchem svatým vyznačuje rozdíl mezi nositeli Boží pečeti a mezi těmi, kteří zachovávají nesprávný den odpočinku. V době zkoušky se jasně ukáže, co je „znamení šelmy“. Tím vynikne dělicí čára mezi věrnými a nevěrnými.

Nová smlouva

Základní verš: Jer 31,31

Nová smlouva je pro novozákonní věřící nejen známější než smlouva stará, ale přirozeně také velmi důležitá. Zaslíbení „nové smlouvy“ poprvé čteme u Jeremiáše 31,31–34. Jádrem a podstatou nové smlouvy je mravní zákon, zákon staré smlouvy.

„Nová smlouva“ není něčím úplně novým v porovnání se „starou smlouvou“, kterou Pán uzavřel s Izraelem na Sinaji. Podle slov Jeremiáše mají obě smlouvy společné: (1) Smlouvu uzavírá stejný Bůh. (2) Jde o stejný mravní zákon. (3) Zůstává slib společenství s Bohem. (4) Zaslíbení lidu, se kterým se smlouva uzavírá, zůstává. (5) Bůh nabízí odpuštění hříchů. Z uvedených pěti bodů platných pro obě smlouvy vyplývá, že „nová smlouva“ je vlastně obnovená smlouva a do jisté míry doplnění staré smlouvy. Obsahově je obnovená smlouva naplněním „první smlouvy.“

V nové smlouvě se nemění Boží záměr, mění se jen titul. E. G. Whiteová k tomu poznamenává: „Bůh zůstává věrný, nemění se. Podmínky spasení zůstávají beze změny. Život, věčný život, Bůh uděluje všem, kdo plní jeho vůli.“ Poslušnost Bohu nevyžaduje nějaké mimořádné lidské úsilí, je umožněna vírou v zásluhy Ježíše Krista. Jestliže v nás působí Kristova milost, budeme Pánu vždy více důvěřovat a rádi konat jeho vůli.

V podstatných bodech se příkazy, podmínky a cíle obou smluv shodují. Rozdíl spočívá v tom, že „stará smlouva“ s Izraelem spočívá na národním základě, zatímco „nová smlouva“ je uzavírána s jednotlivými věřícími v Krista. „Nová“ smlouva

je označována také jako „věčná“ (1 Moj 17,13; Žid 13,20). Začala platit po pádu člověka do hříchu, plný smysl jí dala však oběť Ježíše Krista.

1. Oznámení smlouvy

Co jedinečného zvěstoval prorok Jeremiáš? Jer 31,31.32.

Před Jeremiášem oznamoval už prorok Ozeáš, že Pán chce uzavřít smlouvu se svým lidem, a tím si ho „zasnoubit... na věky“ (Oz 2,19–22). Pojmy „nové srdce“ a „nový duch“ připomínají už ve Starém zákoně „novou smlouvu“. Hovoří o nich Ozeáš, Jeremiáš, Ezechiel, Izaiáš.

V jaké souvislosti se Izaiáš odvolával na „novou smlouvu“? Iz 42,6.7; 54,10

Pán prostřednictvím Izaiáše hovořil o nové smlouvě v náznacích. Slíbený Mesiáš zosobňuje smlouvu, která byla tehdy ještě otázkou budoucnosti a měla se v něm uskutečnit (Iz 49,8).

2. Partneři smlouvy

Kdo měl být smluvním partnerem Boha a jaké překážky měly stát v cestě uzavření nové smlouvy? Jer 31,31.33.

Někteří lidé si myslí, že i „nová smlouva“ platila výhradně starému Izraeli. Pán sice nejdříve tuto smlouvu nabídl svému vyvolenému lidu, se kterým uzavřel smlouvu již na Sinaji. Izrael se však touto smlouvou nenechal vést k poslušnosti víry. Nikoli náhodou je znamením „nové smlouvy“ zákon zapsaný v srdci a mysli. Zapsání zákona (Boží vůle, jeho charakteru a zjevení) do lidského nitra Pán nikomu nevnucuje. Účinnost spočívá v tom, že Pán učiní zákon součástí celé lidské bytosti, člověk se proto ovšem musí rozhodnout sám. Bůh svůj zákon neprosazoval do lidských srdcí nikdy násilím.

Jaký názor získává každý, kdo prožívá „novou smlouvu“ jako skutečnost? Ef 2,17—22

Nový zákon hovoří o mnoha Židech, kteří přijali Ježíše Krista a jeho evangelium a kteří poznali, že jsou vyvoleni z milosti a žili podle toho. Z počátku tvořili jádro novozákonní církve a zůstávali Božím lidem. Apoštol Pavel říká, že je to ostatek lidu, vyvolený z milosti (Řím 11,5). Ty, kteří neuvěřili, označuje za „zatvrzelé“ (v. 7). Nepatří k pravému Izraeli. Na druhé straně přijali evangelium mnozí pohané (v. 13—24), kteří dříve žili „bez Krista“ (Ef 2,12). Členy Boží rodiny se mohli stát díky krvi Pána Ježíše (v. 13.19). Kristus je Prostředník „nové smlouvy“ pro všechny věřící.

3. Podstata smlouvy

Snaž se vystihnout podstatu nové smlouvy a její rysy. Znovu si k tomu přečti Jer 31,31—34; Ez 36, 36.37.

1. Bůh učinil první krok. Jeremiáš hovoří o Boží iniciativě. Výrokem „uzavřu“ oznamuje budoucí spásné jednání.

2. Člověk odpovídá. Lidská odpověď se nestává zbytečnou Božími sliby. Boží milost tak mění lidské srdce, že věřící může zachovat Boží zákon (viz Jer 24,7).

3. „Můj zákon“. Jedním ze společných prvků „nové smlouvy“ s předešlými je Boží zákon, Boží vůle. Tento zákon neměl nedostatky, nebyl nikdy odvolaný. Neměl zůstat pouze na povrchu, Bůh jej chtěl zapsat do „srdce“.

4. Smysl a cíl smlouvy. Bůh nemluví o novém zákoně, ale o nové smlouvě. Zákon, jako měřítko zbožného života, vyjadřuje vztah charakteristický pro novou smlouvu (viz Jer 31,33). Stejný výrok byl použit už ve smlouvě na Sinaji (viz 2 Moj 6,7; 5 Moj 26,16—19).

5. Důsledky smlouvy. Novou smlouvou vzniká nové smluvní společenství, duchovní Izrael. Tvoří ho lidé, kteří mají Boží zákon v srdci. Vzniká také nový a trvalý vztah k Pánu smlouvy — Vykupiteli a projevuje se vděčností za odpuštění a vnitřní pokoj.

4. Nový prvek nové smlouvy

Do jaké míry můžeme novou smlouvu považovat za skutečně „novou“? 1 Kor 11,25; Žid 8,7—10

Jazykový cit nám naznačuje, že „nové“ je vždy protikladem „starého“. V biblické mluvě však „nový“ znamená velmi často „obnovený“ nebo „znovu nastolený“. V tomto smyslu je „nová smlouva“ smlouvou „obnovenou“, vykazuje však i prvky, které dříve zůstávaly skryté.

Jak označil apoštol Pavel nový prvek „nové smlouvy“? Řím 7,6; 2 Kor 3,6

Pavel neúnavně dokazoval, že je marné snažit se dosáhnout spasení zachováváním zákona. Zdůrazňoval, že nová smlouva je smlouvou Ducha, podle níž věřící slouží Bohu podle Ducha, nikoli podle staré litery. Pro novou smlouvu platí: „Duch oživuje“ (2 Kor 3,6), protože prostřednictvím Ducha vkládá Bůh svůj zákon do lidského srdce. Poslušnost je důsledkem nového života a přijetí spásy, nikoli prostředkem k jejich dosažení.

5. Prostředník smlouvy

Čím se stal Pán Ježíš dokonalým prostředníkem nové smlouvy? Žid 9,15

Epištola k Židům hovoří hlavně o nové smlouvě (kap. 8.9.10). Představuje Pána Ježíše jako „prostředníka“ nejméně ve dvojitým smyslu: (1) Je o b ě t í, na které je tato smlouva založena. Kristova krev prolitá na Golgotě uvedla tuto smlouvu v plat-

nost. Tím se stala sinajská smlouva „starou smlouvou“. (2) Kristus je prostředník smlouvy. Ježíšova prostřednická služba působí záchranu všech věřících.

Jak popisuje Nový zákon prostřednickou službu Pána Ježíše? 1 Tim 2,5; Žid 12,24

Jedním z nejvýznačnějších označení Ježíše Krista v Novém zákoně je titul „Prostředník“. Přimlouvá se za nás před Otcem. Jeho trvalá prostřednická služba v nebeské svatyni je dokonalá, je to spolehlivá záruka našeho spasení (Žid 7,22).

6. Vyšší stupeň smlouvy

Proč je nová smlouva lepší než stará? Žid 8,6.7.12.

„Nová smlouva“ je pokračováním staré smlouvy s Adamem, Abrahamem a Mojžíšem. Je obnovením staré smlouvy. Ze čtyř hledisek je však vyšším stupněm smlouvy než stará.

1. Zákon napsaný v srdci má vyšší postavení. Ve staré smlouvě to byl zákon vyrytý do kamenných desek. V nové smlouvě dostávají věřící tentýž zákon do srdce a myslí, tím se Boží vůle projevuje prostřednictvím vůle člověka.

2. Vyšší způsob poslušnosti. Požadavky poslušnosti zůstávají v obou smlouvách stejné, avšak v nové smlouvě je poslušnost umožněna vírou, to znamená Kristovou milostí.

3. Vyšší stupeň velekněžské služby Ježíše Krista v nebesích. Levitští kněží byli jen slabí, hříšní a smrtelní lidé. Sloužili v pozemské svatyni, která byla jen předobrazem a symbolem skutečného svatostánku v nebi (Žid 7,23.27.28). V pozemské svatyni musely být stále přinášeny oběti zvířat. Pán Ježíš je však jednorázovou a jedinou obětí, která nám zajišťuje věčné vykoupění. Jako skutečný velekněz se nyní za nás přimlouvá v pravé nebeské svatyni, a tím nám umožňuje přístup k Otci.

4. Vyšší cesta k odpuštění. Ve staré smlouvě dosahovali lidé odpuštění hříchů ve výhledu na krev Ježíše Krista, která měla být prolita na odpuštění „hříchů mnohých“ (Mat 26,28). Na to ukazovaly všechny starozákonní oběti. V nové smlouvě dosahují lidé odpuštění hříchů díky oběti Pána Ježíše na kříži, kterou bylo z Boží strany „dokonáno“ dílo spasení.

11. úkol — 15. prosince 1984

Služby nové smlouvy

Základní verš: Žid 9,15

Po pádu do hříchu dostal člověk od Boha pokyny, podle nichž měl v zájmu smluvního vztahu přinášet oběti zvířat. Také Izrael dostal po uzavření smlouvy na Sinaji pokyny jak přinášet oběti pro dosažení odpuštění hříchů. Splnit Boží pokyny a nařízení umožňovala ve staré smlouvě svatyně, její kněží, každodenní a výroční oběti a služby.

K nové smlouvě, uzavřené v krvi Pána Ježíše, patří také svatyně. Je to pravý svatostánek v nebi (Žid 8,2.5; 9,8.11). Pozemská svatyně byla pouze náznakem a stínem pravé svatyně v nebi (Žid 8.5). Nebeskou svatyni vysvětil Kristus (viz Dan 9,24). I nová smlouva má své kněžství, jediného kněze Ježíše Krista. Kde je svatyně a kněz, tam se konají také služby. O službách nové smlouvy chceme hovořit v tomto úkolu.

Plnější pochopení kněžské a velekněžské služby Ježíše Krista v nebeské svatyni nám pomáhá (1) mít užší vztah ke svému Spasiteli, (2) plněji zvěstovat poselství evangelia, ke kterému patří také zvěst o smrti, zmrtvýchvstání a prostřednické služ-

bě Pána Ježíše, (3) seznamovat lidi s úplným plánem spasení, do kterého patří také očistění svatyně, (4) chápat Ježíšův brzký návrat také jako hodinu soudu a (5) připravit sebe i ostatní na setkání s Pánem.

1. Bůh ve své svatyni

Proč Bůh seznámil Mojžiše s podobou nebeské svatyně? 2 Moj 25,8.9.40.

Ve svatyni chtěl Bůh přebývat uprostřed svého lidu. Každá část při uzavírání smlouvy a při vyhlášení zákona zaručovala přítomnost Boha (2 Moj 19,1–6; 24,1–11; 20,1–17). Výraz „model“ naznačuje, že šlo o podobenství, vzor, zmenšeninu nebeské svatyně. Podle takové předlohy měli postavit pozemskou svatyni. Stavěli podle toho, co Mojžíš viděl. Pozemská svatyně byla opravdu jen náznakem a stínem pravé svatyně v nebi.

Jak Starý zákon naznačuje existenci svatyně v nebesích? Žalm 11,4; Mich 1,2.3 (viz Žalm 68,35.36)

Ve Starém zákoně nacházíme dostatek dokladů, že v nebi existuje pravá svatyně, Boží dům nebo chrám (viz Žalm 18,7; 29,9; 60,8; 96,6; 102,20; Jon 2,7; Ab 2,20).

Proč chtěl Bůh přebývat uprostřed svého lidu? 3 Moj 26,11.12 (viz Zjev 21,3)

Bůh přebývá v nebesích, ale chce být uctíván ve svatyni uprostřed svého lidu.

2. Hřích a oběť

Co může odstranit hřích? Žid 9,22 (viz 10,4)

Kdo zhřešil v době Starého zákona a porušil tak smluvní vztah a přestoupil přikázání upravující tento vztah, mohl obnovit společenství s Bohem i lidmi jen tím, že za sebe přinesl oběť zvířete. Oběť a celý obřad, který s ní souvisel, předepsal

Bůh jako možnost očištění hříšníka. Krev obětního zvířete přenášela hřích a vinu do svatyně. Jen tak byl hříšník znovu přijat do smluvního společenství svého lidu a obnovil vztah k Bohu.

Jak představil Starý zákon prorocky službu Ježíše Krista? Iz 53,4—6.10.

Starozákonní oběti zvířat byly Bohem určeným prostředkem k očištění hříšníka od hříchu a viny. Z provinilého kandidáta smrti se tak stával člověk, který přijal odpuštění a vrátil se do smluvního společenství s Bohem i lidmi. V podstatě však měly oběti prorocké poslání. Žádné zvíře totiž nebylo úměrnou náhradou, která by mohla očistit lidskou vinu. Epištola k Židům to říká otevřeně (viz 10,4). Hříšník měl vidět za obětním zvířetem budoucího „služebníka Božího“, který zástupně zemře za hříchy světa.

Izraelité během svých dějin nejednou ztratili tento hluboký význam a smysl obětí. Modlářské zvyklosti zastíraly smysl izraelské bohoslužby a znehodnocovaly vzývání Hospodina. Lidé často přinášeli tolik obětí, jako by Bohu záleželo na jejich množství (Iz 1,10—15; Mich 6,6—8).

3. Boží Beránek

Proč je tak důležité, abychom v Pánu Ježíši poznali „Božího Beránka“? Jan 1,29

Oběť Ježíše Krista je jedno z nejdůležitějších novozákonních témat. Představuje Pána Ježíše jako oběť na místě hříšníků (1 Kor 5,7; Ef 5,2; 1 Petr 1,19; Žid 10,12).

Z čeho vyplývá, že Pán Ježíš zemřel zástupnou smrtí? Řím 4,25 (2 Kor 5,14.15; Gal 1,4)

Pro pochopení Ježíšova poslání je nezbytné pochopit zástupnost jeho smrti. Nový zákon svědčí, že Ježíš „byl bez hříchu“ (Žid 4,15), ukřižovaný pro hříšníky. Mnohé výroky Písma dosvědčují, že

Pán Ježíš zemřel zástupnou smrtí. Zaplatil za naše hříchy, daroval nám život a možnost společenství se sebou, Otcem a Duchem svatým.

4. Bohoslužebná místa

Jaký je vztah mezi pozemskou a nebeskou svatyní a kněžími, kteří v nich slouží? Žid 8,1—5; 9,8.11.

Epištola Židům ukazuje, že Pán Ježíš zaujal místo na pravici Otce, aby sloužil v nebeské svatyni. Nebeská svatyně je skutečnost, nejen symbol nebo představa. Žid 8,1—5 porovnává nebeskou svatyni s pozemskou. 9,1—5 popisuje pozemskou svatyni a její jednotlivé části. Další verše hovoří o službě ve svatyni.

Z epištoly Židům se dovídáme, že v nebi je nový, nebeský Jeruzalém (11,10.12.22; 13,14) a v něm práva svatyně. Zde se nachází Boží trůn, to je místo, kde Kristus pokračuje v díle spasení lidí.

Jak hovoří apoštol Jan o skutečnosti nebeské svatyně? Zjev 11,19; 15,5

Ve Zjevení nenacházíme důkaz, že by se termínem „svatyně“ označovalo celé nebe. Rozlišuje pojmy „nebe“ a „svatyně“.

5. Ježíš náš velekněz

Jakou službu koná Pán Ježíš v nebeské svatyni? Žid 7,15.16.26.27.

Epištola Židům představuje Krista jako kněze nebo velekněze „podle řádu Melchisedechova“ (7,15; 6,20). V této funkci koná dílo smíření ve prospěch věřících. Nejčastěji se o Kristu hovoří jako o veleknězi. Ježíšova služba daleko přesahuje levitské kněžství na základě svého nepromíjitelného trvání. Nadřazenost je i v tom, že Pán Ježíš je knězem „na věky“. Na základě své oběti se vždy přimlouval za věrné, jeho oběť byla jednorázová, dostatečná pro všechny.

6. Dvojdílná služba

Co prorocky naznačuje dvojdílnost služby Ježíše Krista v nebeské svatyni? Dan 7,9.10.13.14; 8,14

Obraz soudu z Dan 7. kapitoly souvisí s dobou konce. Jde o dobu po nadvládě „malého rohu“ během 1260 let (Dan 7,21.22). Dan 8,13.14. vidění dále rozvíjí a vyznačuje dobu „očišťování“ nebeské svatyně. Očišťování začíná na konci prorockého období 2300 let (roku 1844).

Termín „svatyně“ (Dan 8,14) je označení svatyně, které se používá v souvislosti se Dnem smíření. Očišťování popsané ve 3 Moj 16 se týká staré smlouvy. Dan 8,14 popisuje očišťování svatyně nové smlouvy, ve které začala služba po nanebevstoupení Pána Ježíše. Jeho působení v nebeské svatyni je označeno slovem „očišťování“ (hebr. nicdak), které se nevyskytuje nikde jinde v bibli. Už staré překlady používaly slovo „očišťování“ (svatyně). Daný termín má však ještě širší význam, kromě očišťování zahrnuje také představu „uvedení do pořádku“, „znovunastolení“ nebo „obnovení“.

Kristova služba v nebeské svatyni má tedy odstranit hříchy. Při „uvedení do pořádku“ a „znovunastolení“ jde také o získání správné představy o smyslu Kristovy služby v nebesích během této fáze. Jde také o soud, během kterého se rozhoduje, kdo bude při druhém příchodu Ježíše Krista zachráněn a přenesený do života. Vykoupení mají být ospravedlněni před obyvateli vesmíru a má se prokázat spravedlnost všeho, co Bůh konal.

Jak epistola Židům vyznačuje druhou fázi Kristovy služby v nebesích? Zid 9,12.23.24.

Pozemští kněží vcházeli do svatyně s krví obět-ních zvířat. Pán Ježíš vešel do nebeské svatyně „jednou pro vždy“ se svou vlastní krví. Podobně jako byla očištěna pozemská svatyně, musí být očištěna i nebeská „lepšími oběťmi“.

Víra a spravedlnost

Základní verš: Mar 10,17

Každý člověk se dříve nebo později v životě setká s otázkou: Co mám dělat, abych získal věčný život? Podobnou otázku položil kdysi bohatý mládenec Pánu Ježíši (Mat 19,16–30). Židé Ježíšovy doby se domnívali, že mohou získat „vstupenku“ do nebe dobrými skutky a zákonicky spravedlivým životem. I bohatý mládenec se snažil, alespoň formálně, zachovávat Boží přikázání a nepochybně se řídil pokyny rabinů. V srdci ho však přece jenom trápila nejistota spasení. Pán Ježíš mu v rozhovoru pomohl poznat, že doposud miloval více sebe než své bližní.

Oběti zvířat ukazovaly na velkou oběť Ježíše Krista (viz Jan 1,29.36). Kdo důvěřuje Božímu zaslíbení smlouvy jako kdysi Abraham, naučí se opravdu věřit a víra se mu bude počítat za spravedlnost (viz 1 Moj 15,6; Řím 4,3–8). Ke svému spasení nemůžeme ničím přispět. To dokládá zvláštnost pravé víry a skutečnost, že ji Bůh počítá za spravedlnost. A přesto víra v Ježíšovy zásluhy není vírou bez skutků. Skutky jsou důsledkem pravé víry. Na jedné straně platí, že hříšný člověk nemůže získat věčný život na základě vlastních dobrých skutků, ale na druhé straně je právě tak jednoznačně zřejmé, že vykoupení lidé mohou z lásky a v moci Spasitele zachovávat Boží přikázání.

1. Stará smlouva a oběť

Za jakého předpokladu směl hříšník počítat s možností obnovy dobrého vztahu k Bohu? 3 Moj 4,27–29

V době před ukřižováním Pána Ježíše Bůh z lásky ustanovil způsob, jak může dojít k obnově hříchem narušeného vztahu člověka k Bohu. Přestupník měl přinést oběť zvířete. Konečným důsledkem byla však vždy smrt hříšníka (1 Moj 2,16.17), protože smrt je odplatou za hřích (Řím 6,23). Ve staré smlouvě mělo obětní zvíře zástupné poslání za hříšníka (viz 4 Moj 15,27–29; Iz 53,6–10). Přinesená oběť měla změnit postavení hříšníka. Hříšník se očistil tím, že na hlavu obětního zvířete položil ruce a vyznal své hříchy (viz 3 Moj 1,4; 5,5), zvíře zabil a kněz šel s krví oběti k oltáři. Hřích a vina byly přeneseny do svatyně. Samotné obřady však neočišťovaly a nezachraňovaly, protože „krebýků a kozlů není s to hříchy odstranit“ (Žid 10,4). Oběti Starého zákona ukazovaly na jedinou dostačnou oběť, na Syna Božího.

Získával hříšník v době Starého zákona odpuštění a smíření s Bohem z milosti, nebo na základě poslušného plnění daných pokynů?

Opětovně se setkáváme s názorem, že ve starozákonních dobách, alespoň v systému Izraele, se spasení a věčný život získávaly na základě dokonalé poslušnosti. Někteří lidé tvrdí, že oběti zvířat automaticky přinášely odpuštění, požehnání a život. Ve skutečnosti se však starozákonní cesta ke spasení podstatně neliší od novozákonní cesty. V Mojžíšovské smlouvě vlastně ani není nějaká cesta „zákona“, proti které by v nové smlouvě stála nějaká cesta „milosti“. Ve všech dobách a pro všechny lidi Pán určil pouze jednu cestu ke spasení. Byl to vždy Bůh, kdo činil první krok pro záchranu člověka. Ve Starém právě tak jako v Novém zákoně je víra nejen jakýmsi přívěskem dobrých skutků, jak by se spravedlnosti dalo dosáhnout spojením víry a skutků, ale je příčinou „každého dobrého skutku“. Takto chápaná „poslušnost víry“ (Řím 1,5; 16,26) zbavuje všechny skutky, zaměřené na

dosažení života a Božího požehnání, jaké jli záslužnosti.

2. Nová smlouva a oběť

Jak představuje Nový zákon Krista? Jan 1,29; 1 Petr 1,18.19.

Jan Křtitel hovořil o Pánu Ježíši jako o Beránku, v němž se naplnily všechny starozákonní oběti. Podobně představuje Ježíše Krista i kniha Zjevení (5,12).

Jak se vyjádřil Pán Ježíš o oběti svého života za nás? Mar 10,45

Pán Ježíš řešil s učedníky otázku: „Kdo je největší“ v Božím království? Seznámil učedníky se zásadou, kterou se řídil při záchraně člověka (viz v. 43). Pavel píše o Ježíši Kristu jako o tom, kdo dal sebe jako výkupné za všechny (1 Tim 2,6). Jsme vykoupeni za cenu utrpení a smrti Ježíše Krista, svého Spasitele.

3. Smlouva a víra

Co říká první biblický záznam o víře? 1 Moj 15,6 (viz Řím 4,3—5)

Ze souvislosti vyplývá, že Abraham plně a bezvýhradně důvěřoval Božím zaslíbením. I když měl všechny důvody vzdát se naděje, přece spoléhal na to, že Bůh pro něj může něco udělat. Tak našel jistotu víry. Z víry mu ovšem nevzešla žádná záslužnost. Jeho víra nebyla ani rozumovým přijetím určitých pravd. Věřit znamenalo tehdy právě jako dnes: celým srdcem důvěřovat Bohu a jeho slibům.

Jaké skutečnosti vedly Abrahama k bezpodmínečné důvěře Bohu? 1 Moj 12,1—4.7; 13,14—18; 14,17—20; 15,1.5.

Od svého povolání v 75 letech žil Abraham s Bohem ve smluvním vztahu (1 Moj 12,4). Tento vztah

mu byl podnětem k poslušnému životu (Písmo ovšem nezamlčuje ani jeho chyby a nedostatky). Jeho základní postoj důvěry a poslušnosti však Bůh poctil tím, že jej prohlásil za spravedlivého. Člověka totiž před Bohem neospravedlňuje jeho dokonalá poslušnost, ale důvěryplné spoléhání na Boží vůli a sliby. Základem Abrahamova „ospravedlnění“ nebyly jeho dobré skutky nebo nějaké zásluhy, ale to, že „uvěřil“, to znamená, že důvěřoval Bohu a jeho slovu.

4. Smlouva a spravedlnost

Jakou souvislost má Boží smlouva a jeho spravedlnost, kterou Abrahamovi připočítal? 1 Moj 15,18; Oz 2,19

V 1 Moj 15 čteme, že Bůh v souvislosti s ospravedlněním Abrahama s ním uzavřel smlouvu nebo obnovil již existující smlouvu. V jednom z předěšlých úkolů jsme uvedli, že Bůh uzavíral s Abrahamem smlouvy ve třech etapách (1 Moj 12. kap., 15. kap., 17. kap.) a že smlouva zahrnovala více než 20 let. Bůh očekával od Abrahama důvěru a Abraham uposlechl. Tato poslušnost však nebyla zásluhou, pro kterou jej Bůh ospravedlnil. Abraham dosáhl spravedlnosti jedině postojem víry.

Jak vysvětlil apoštol Pavel skutečnost, že Bůh prohlásil Abrahama za spravedlivého? Řím 4,13.18
—22

Abraham je praotcem celého Izraele tělesného stejně jako duchovního (viz Řím 4,16). Důvěřoval Bohu, úspěch všech zachráněných závisí na této pravdě. Zákonická nebo skutkářská spravedlnost (pokud před Bohem vůbec něco takového existuje) se zakládá na dosažených výkonech a záslužnických skutcích. Spravedlnost víry oproti tomu není odměna, kterou by Bůh dával za věrnou službu. Spravedlnost z víry spočívá na poznání, že vlastní spravedlnost

vedlnost člověka je naprosto nedostatečná a že před Bohem není nikdo z lidí spravedlivý (Žalm 143,2), i kdyby zachovával celý zákon (Gal 2,15.16). Spravedlnost, která pochází od Boha, se neopírá o skutky zákona, ale o důvěru v Boha, víru v jeho zjevení a zaslíbení.

5. Víra a spravedlnost

Co znamená výraz „připočetl jako spravedlnost“ v 1 Moj 15,6? Řím 4,3—5

S termínem „připočítání“ nebo „počítání“ se setkáváme ve starších i modernějších překladech bible. Objevuje se i v dalších biblických knihách. Stejným termínem se také označuje určitý předmět, který je pokládán za něco, čím ve skutečnosti není. Tak například Líá a Ráchel vyjádřily pochybnost, zda je otec nepočítá (nepokládá) za cizí, ačkoli jsou jeho dcery (1 Moj 31,15).

Jak je vyjádřena myšlenka „připočtení“ v souvislosti s obětí? 3 Moj 7,18

Pokud nebyla určitá oběť (děkovná nebo pokojná) snědena do tří dnů, stala se bezcennou a obětující se „nepočítala“. Žalm 32 označuje za blahoslaveného člověka, kterému Bůh přikryl hřích a „nepočítá viny“. Bůh počítá hříšníka za spravedlivého, i když je člověk ve skutečnosti nespravedlivý.

6. Víra a skutky

Čím se liší víra živá od mrtvé? Jak 2,17.18.20.

Živá víra se projevuje v dobrých skutcích. Pravá víra vždy přináší ovoce. V tomto smyslu víra a skutky úzce souvisejí. Podobně ospravedlnění a posvěcení můžeme dosáhnout pouze vírou.

Co spojoval apoštol Pavel s pojmem „poslušnost víry“? Řím 1,5; 16,26

Pavel zvěstoval evangelium, a proto věnoval ospravedlnění z víry zvláštní pozornost. Rozhodně bojoval proti zákonické a skutkařské spravedlnosti. Proto zdůrazňoval zásadu „poslušnosti víry“. Podle jeho chápání poslušnost víry se projevuje činností skrze lásku (Gal 5,6). Apoštol Pavel podobně jako Pán Ježíš neučil, že poslušnost není pro křesťana závazná (viz Jan 14,15; 15,10; Mat 19,17). E. G. Whiteová k tomu poznamenává: „Ospravedlňující víra působí vždy nejdříve hluboký zármutek a pak přináší dobré skutky, které jsou ovocem víry. Neexistuje pravá víra, která by nepřinášela dobré ovoce.“

13. úkol — 29. prosince 1984

Život v nové smlouvě

Základní verš: Jan 10,10

Všechny lidské pokusy proniknout do tajemství života jsou doposud neúspěšné. Pokud člověk ne dbá na zjevení, které mu Bůh dal ve svém slově, Boží odpověď na lidskou otázku týkající se života — života v nejvyšším a nejhlubším smyslu — nacházíme ve slovech, ve kterých Ježíš Kristus popsal svoje poslání (Jan 10,10). Bůh ze své dobroty vypracoval plán, abychom mohli i my hříšní lidé dále žít. Proto s námi vstoupil do smluvního vztahu, i přesto, že jsme se mu hříchem a vzpourou od-cizili. V dějinách spasení Bůh konal vždy první krok, aby našemu životu dal smysl a cíl. Skutečně plný život je možný pouze ve smluvním vztahu s Bohem. Pamatujme na to, protože to Ježíš Kristus zpečetil svým vtělením, pozemským životem, zástupnou smrtí a zmrtvýchvstáním. On byl, je a

vždy bude Pánem života. V posledním úkolu tohoto čtvrtletí chceme uvažovat o důležitých prvcích našeho života víry, jak je Boží milost vyznačila v Boží smlouvě. Má nám jít o nový život, který nám Bůh nabízí v přítomném světě, právě tak jako nesmrtelný život v Boží přítomnosti. Prožitek nového života dnes v sobě zahrnuje také úkol pozývat své spolubližní ke stejnému prožitku.

1. Vykoupení v nové smlouvě

Proč může být Ježíš Kristus vykupitelem světa? Skut 4,10.12.

Podle biblického svědectví člověka nezachrání jeho moudrost ani získané vědomosti, které v dávných dobách doporučovali gnostikové. Nezachrání ho a vlastní zásluhy nebo dobré skutky, které hlásali zkoníci a judaisté. Ani tajuplné hloubání o božst, které nabízejí mystická náboženství a kulty, nevědou k cíli. Záchranu zaručuje pouze působení Boha v Ježíši Kristu, který přišel na tento svět, aby zde žil a zápasil, nechal se za nás ukřížovat, vstal z mrtvých a po nanebevstoupení nás velékněžsky zastupoval před Otcem. Proto se starozákonní titul Boha „Spasitel“ — (Žalm 106.21; Iz 43.3; Oz 13.4) v Novém zákoně používá výlučně pro označení Ježíše Krista (viz Luk 2,11; Jan 4,42; 2 Tim 1,10; Tit 1,4; 2 Petr 1,11; 1 Jan 4,14).

Do jaké míry je skutečnost vykoupení v Kristu otázkou budoucnosti? Řim 5,8.9; 1 Petr 1,5

Když apoštol Pavel píše: „Nyní je nám spása blíže než byla tenkrát, než jsme uvěřili“ (Řim 13.11), vzjadřuje přesvědčení, že dějinné události spasení naplněné Ježíšovým narozením, životem, smrtí a zmrtvýchvstáním nás spasením spojují s budoucností. Naše dnešní zkušenost spasení je určitou předzvěstí spasení, která nás očekává v „onen den“, kdy se Ježíš Kristus vrátí na nebeských oblacích.

2. Život v nové smlouvě

Co říká Písmo o působnosti krve Pána Ježíše pro věřící a o cíli, který s tím souvisí? Žid 9,14

Kristova krev odstraňuje poskvrnění svědomí, které vzniklo mrtvými skutky. V nové smlouvě je očištění předpokladem nikoli dovršením nového života věřícího člověka. Cílem očištění je služba. Lidé jsou vykoupeni, aby mohli sloužit. Kdo slouží živému Bohu, ten přináší ovoce spravedlnosti, pokoje a radosti v Duchu svatém (viz Řím 14, 17).

Od jakých „mrtvých skutků“ býváme očištění nebo vysvobození? Žid 6,1; Jak 2,17.26.

Písmo zdůrazňuje, že praví křesťané v křesťanském životě dospívají. O víře se hovoří, že je mrtvá, pokud ji nedoprovázejí skutky vyplývající z osobní důvěry k Bohu. Výraz „mrtvé skutky“ vyjadřuje negativní stanovisko na rozdíl od pozitivního, o kterém se v epištole k Židům hovoří jako o víře v Boha. Mrtvými skutky bible neoznačuje hříchy, ale skutky, konané ve snaze o poslušnost, kterým však chybí to, co by z nich mohlo udělat „skutky víry“. V tomto smyslu jsou „mrtvé skutky“ skutky zákona. Představují zákonicky předznamenané úsilí o spasení, které odporuje biblické zvěsti.

3. Nová smlouva a nové srdce

Do jaké míry se slib nové smlouvy týká „lidského srdce“? Jer 31,33

„Kamenné“ srdce (Ez 11,19; 36,26) stejně jako „neobřezané“ uši (Jer 6,10) jsou symbolem lidského myšlení, chtění a chápání. V „srdci“ se rozhoduje o chování a postojích člověka. „Srdce“ potřebuje přetvoření a očištění (viz Žalm 51,12; Jer 24,7; Ez 18,31). Pouze lidé čistého srdce uvidí Boha (viz Mat 5,8). Nechme si podle zaslíbení nové smlouvy

jako Boží děti napsat Boží zákon do srdce a myslí. Uznání Božího zákona a podřízení se Boží vůli je důsledkem poznání, že on je náš Bůh a my jsme jeho lid.

Jak může Kristus přebývat v našem srdci? Ef 3,17

Kristus přebývá v našem srdci „skrze víru“. Určitě však nechce být jen příležitostným návštěvníkem, ale trvalým hostem. Jeho stálá a soustavná přítomnost se projevuje i v tom, že vzniká živý smluvní vztah, který se stává nezvratnou skutečností v životě věřícího člověka.

Jakou zkušenost prožívají lidé, v jejichž srdci přebývá Ježíš? Kol 3,15; 2 Kor 4,6 (viz Řím 5,5)

4. Nová smlouva a věčný život

Co může uspokojit lidskou touhu po věčném životě? Jan 11,25.26.

O věčném životě můžeme hovořit ze dvou hledisek. Z hlediska přítomnosti to znamená, že se věřící člověk už zde a nyní dostává k plnému životu (viz Jan 10,10; 6,33.35.63). Tento život je v Ježíši Kristu vždy přítomný (Jan 5,26). Kdo věří v Ježíše Krista a má s ním stálé společenství, ten s ním může žít „navěky“ (Jan 6,51). Kdo následuje Pána Ježíše, dostává již nyní věčný život a „nezahyne na věky“ (Jan 10,28).

Budoucí rozměr věčného života zahrnuje zmrtvýchvstání těla (viz Jan 5,28.29; 6,39–40.44.51–56). Zmrtvýchvstání je budoucí záležitost.

Co se stane při druhém příchodu Ježíše Krista? 1 Kor 15,51.52; Fil 3,20.21; 1 Tes 4,15.16.

Při druhém příchodu Ježíše Krista vstanou zemřelí v Kristu k nesmrtelnému životu. Žijící následovníci Ježíše Krista budou proměněni a obdařeni stejnou nesmrtelností. Tehdy začne pro Boží lid nesmrtelnost. E. G. Whiteová k tomu dodává:

„Kristus se s námi spojil tělesně, abychom my mohli být s ním spojeni duchovně. Toto spojení nám umožní vyjít z hrobu nejen na důkaz moci Ježíše Krista, ale proto, že se vírou jeho život stal naším životem. Kdo opravdu zná Ježíše Krista a přijímá ho do svého srdce, má věčný život. Kristus v něm přebývá svým Duchem. Tento Duch v našem srdci působí začátek věčného života.

5. Nová smlouva a adventní naděje

Do jaké míry souvisí s druhým příchodem Pána Ježíše hluboká vážnost i velká radost? Žid 9,27.28.

Opětovný příchod Ježíše Krista je přednostním tématem Nového zákona. Označuje se různými názvy: „Den Páně“ (1 Tes 5,2; 2 Petr 3,10; 2 Tes 2,2) nebo také jako „den Ježíše Krista“ (Fil 1,6). Jinde čteme o „onom dni“ (Mat 7,22; 2 Tes 1,10) nebo také o „posledním dni“ (Jan 6,39.40.44.54; 11,24; 12,48). Pán Ježíš opět přijde na tuto zem, aby dokončil dílo spasení. Zvěst o jeho příchodu je napomenutím k přípravě (viz Mat 24,44; 25,1–13; Luk 12,40; Fil 3,17–21; Juda 21). Kristovi následovníci se mají osobně očišťovat (viz 2 Petr 3,11.12; 1 Jan 3,2.3). S naplněním „blahoslavené naděje“ (Tit 2,13) při druhém příchodu Ježíše Krista souvisí zmrtvýchvstání a proměnění.

Co učí Nový zákon o způsobu druhého příchodu Ježíše Krista? Mat 24,30.31.36; 1 Tes 5,1–3

Před druhým příchodem Ježíše Krista se splní předpovězená znamení (viz Mat 24,14; 2 Tes 2,1–4.7.8; 1 Tim 4,1–3; 2 Tim 3,1–5; 2 Petr 3,3.4). Jeho příchod bude viditelný (viz Luk 17,23.24; Zjev 1,7) nikoli tajný. I když neznáme den ani hodinu Kristova příchodu (Mat 24,36; Skut 1,7; 2 Petr 3,10), podle znamení ve světě můžeme poznávat, že Kristův příchod je blízko.

6. Nová smlouva a misijní poslání

K čemu nás nabádá misijní pověření zmrtvýchvstalého Pána? Mat 28,19.20.

Požehnání nové smlouvy neplatila jen malému kroužku vyvolených. Svým dosahem je to smlouva univerzální, platí bez omezení pro všechny rasy, národy a kultury. Kdo se řídí výzvou Pána a vstupuje s ním do smluvního vztahu, patří ke Kristovým následovníkům. Současně dostává pověření, aby světu zvěstoval radostnou zprávu o zachraňujícím a posvěcujícím Pánu a o jeho božských darech.

Jak máme rozumět jednotlivým příkazům pověření?

1. „Jděte“ — Ježíšovi následovníci se mají snažit zanést evangelium těm, kdo je ještě neslyšeli.

2. „Získávejte učedníky“ — evangelium se má šířit i přes překážky „po celém světě, na svědectví všem národům“ (Mat 24,14).

3. „Učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal“ — cíl a obsah učení jsou jasně vymezeny. Učení má obsahovat „všechno“, co Kristus přikázal a co je náplní života v podmínkách nové smlouvy. Kdo byl takto poučený, má „zachovávat“ to, co mu bylo zvěstováno. Samotný souhlas nestačí. Práví křesťané „zachovávají“, tzn. uvádějí do života poznání víry (viz 2 Kor 5,17; Řím 6,4). Přinášejí ovoce nového života (viz Gal 5,22.23; 6,8; Ef 5,9). V moci zmrtvýchvstalého Pána mají plnit Boží vůli (viz Ef 6,6). Žijí pro Krista (Řím 6,11.13; 2 Kor 5,15).

4. „Křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého“ — křtem se završuje odumření starého života a začíná život nový (viz Řím 6). Křest se děje ve jménu třech osob božství.

5. „A hle, já jsem s vámi po všechny dny, až do skonání tohoto věku“ — tímto vznešeným smluv-

ním slibem Kristovy přítomnosti uzavíráme studium úkolů tohoto čtvrtletí. Patříme Kristu, a proto nejsme nikdy sami. Pán je se svým lidem bez ohledu na to, zda se nacházejí na výšinách radosti nebo v hlubinách ponížení.